

Pedagogisch beleid

BSO De Bengels Aloysiuschool

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Wat is kinderopvang?	5
1.1 BSO De Bengels	5
1.2 Doel pedagogisch beleid	5
2. Pedagogische visie	5
2.1 Visie op opvoeden	6
2.2 Missie	6
3. Uitgangspunten	6
3.1 Het belang van het kind	6
3.2 Het belang van de ouder(s)	7
3.3 Groepsindeling	7
3.3.1. De Deugnieten	7
3.3.2. De Donderstenen	7
3.3.3. De Belhamels	8
3.3.4. De Kanjers	8
3.4 Dagindeling en openingstijden	8
3.5 Ruilen van dagen/extra dagen	10
3.6 Ouders	11
3.7 Feestelijke activiteiten	11
4. Medewerkers	11
4.1 Pedagogische medewerksters	11
4.2 Groepshulp	11
4.3 Stagiaires	12
5. Wet Kinderopvang/Wet IKK	12
5.1 Verantwoorde kinderopvang	12
5.1.1 Het bieden van emotionele veiligheid	12
5.1.2 Het bevorderen van de persoonlijke competentie	14
5.1.3 Het bevorderen van de sociale competentie	16
5.1.4 Het bevorderen van de morele competentie, waarden en normen	18
5.2 Volgen en stimuleren van de ontwikkeling	19
5.2.1 Observeren	19
5.2.2 Zorglijjn	20
5.2.3 Zorglijjn stappenplan	21
5.3 Het Mentorschap	22
5.4 Beroepskracht-kind ratio	23
5.5 Vaste gezichtscriterium	23
5.6 3-uursregeling	24
5.7 Pedagogisch beleidsmedewerker	24
5.8 Taken PM'ers in opleiding, stagiaires en vrijwilligers	24
5.9 Veiligheid en gezondheid	25
5.10 De buitenruimte	25
6. De ontwikkeling van 4- tot 6-jarigen	25
6.1 De ontwikkeling van de motoriek	25
6.2 De sociaal-emotionele ontwikkeling	26
6.3 De creativiteitsontwikkeling	26
6.4 Taalontwikkeling	26
6.5 De ontwikkeling van de zintuigen	27
6.6 De cognitieve ontwikkeling	27
6.7 De morele ontwikkeling	27
7. De ontwikkeling van 6- tot 12-jarigen	28
7.1 De ontwikkeling van de motoriek	28
7.2 De sociaal-emotionele ontwikkeling	28
7.3 De creativiteitsontwikkeling	28
7.4 Taalontwikkeling	29

7.5	De cognitieve ontwikkeling.....	29
7.6	De morele ontwikkeling	29
8.	Leidinggeven aan kinderen	29
9.	Huisregels.....	30
10.	Pesten	30
11.	Omgaan met je eigen lichaam	31
12.	Omgaan met radio, televisie en computer	31
13.	Ongelukken en calamiteiten	32
14.	Ziektebeleid	32
15.	Medicijnverstrekking	32
16.	Kinderen met een handicap.....	33
16.1	Talenten van kinderen benutten	33
16.2	Kinderen uitleggen wat er aan de hand is	33
16.3	Kinderen leren omgaan met reacties op hun beperking	33
16.4	Niet te veel beschermen, wel eerlijk zijn	33
17.	Verschillende culturen binnen de kinderopvang	34
18.	Het vierogenprincipe	34
18.1	Definitie vierogenprincipe	34
18.2	Visie van 'De Boerderij' en BSO De Bengels om kindermishandeling te voorkomen	34
18.3	Volwassen ogen en oren.....	35
18.4	Vierogenprincipe op de buitenschoolse opvang.....	36
19.	Inschakelen achterwacht.....	37

Voorwoord

Na jarenlang op een kinderopvang te hebben gewerkt ben ik op 7 januari 2002 op onze eigen Boerderij met een kinderopvang begonnen. Thuis op de boerderij zag ik mogelijkheden om kinderopvang te kunnen bieden op een manier die bij mijn gevoel lag. Professionele opvang die ik ook voor mijn eigen kinderen wenste, mijn ideaal. Een plek met veel ruimte, omgang met dieren van de boerderij, kortom de ideale plek in mijn (onze) ogen.

Samen met andere kinderen in een groep en toch voor ieder individueel kind zorg en aandacht. Op persoonlijke wijze veiligheid, geborgenheid en ritme bieden.

De Boerderij is een gezinsbedrijf. Mijn man (boer Harry zoals de kinderen hem noemen) runt de echte boerderij en staat ons in de kinderopvang met raad en daad bij. Zo zorgt hij ervoor dat de veiligheid gewaarborgd blijft en haalt hij soms kinderen op van school. Is er iets stuk, dan is hij veelal degene die alles weer maakt.

Dagelijks zijn op De Boerderij maximaal 54 kinderen aan ons team toevertrouwd. In september 2006 zijn wij met de buitenschoolse opvang (BSO) verhuisd naar het sportcomplex van RKvv STEVO. In mei 2011 is hier voor de oudste BSO kinderen de ruimte bij tennisvereniging 'De Bekkelweide' aan toegevoegd.

Een wens bleef altijd een eigen ruimte voor onze bso en alles onder 1 dak. Dit hebben wij gerealiseerd per 1 januari 2016. Vanaf die datum zit onze buitenschoolse opvang in de zijvleugel van basisschool St. Aloysius. Onder het motto 'geen stress, bij ons geen les' zijn wij met ons BSO-team deze geweldige uitdaging aangegaan.

Samen met een betrokken en deskundig team en de oudercommissie blijven wij ons nog dagelijks de vraag stellen hoe wij het voor onze eigen kinderen zouden willen hebben. Tevens is het voor ons van groot belang dat ieder kind zich op zijn of haar niveau kan ontwikkelen. Maar dit alles op een spelende wijze. Een kind op elke leeftijd kan al spelende heel veel leren. Ieder kind is en blijft bij ons centraal staan.

Irma Lohuis

1. Wat is kinderopvang?

Kinderopvang biedt kinderen een omgeving waar ze zich veilig en vertrouwd voelen en samen met andere kinderen spelen en leren. In samenwerking met de ouders worden de kinderen professioneel begeleid in hun ontwikkeling. Kinderen dagen elkaar uit en leren om rekening met elkaar te houden. Ze leren alle vaardigheden die ze nodig hebben voor latere sociale relaties en voor een goede start op de basisschool.

Kinderopvang kan gezien worden als een aanvulling op de opvoeding thuis en is dus een verrijking voor het kind.

1.1 BSO De Bengels

BSO De Bengels is begonnen in 2002 op De Boerderij. In de tussentijd hebben wij met de buitenschoolse opvang (BSO) nog bij RKvv STEVO en tennisvereniging De Bekkelweide gezeten. Momenteel, sinds januari 2016, hebben wij onze droom kunnen realiseren; een eigen ruimte voor onze bso, met alle groepen onder één dak. Onder het motto 'geen stress, bij ons geen les' zijn wij met ons BSO-team deze geweldige uitdaging aangegaan. Onze BSO bestaat momenteel uit drie groepen; 'De Deugnieten, de Donderstenen en de Belhamels'. De Deugnieten is voor onze jongste kinderen (groep 1 t/m 3), de Donderstenen is voor de kinderen uit de groepen 3 t/m 5 en de Belhamels is de groep voor onze oudste kinderen (groep 5 t/m 8). Alleen op woensdag-, vrijdagmiddag en in vakanties kunnen groepen samengevoegd worden. Dit komt door de aantallen kinderen die er dan op dat moment zijn. Door gebruik te maken van deze stamgroepen, sluiten wij aan bij de interesses en speelwijze van de kinderen. Iedere groep is ingericht naar de leeftijd en interesses van het kind. Zo blijft iedere groep uitdagend.

1.2 Doel pedagogisch beleid

- Een van de doelen van het pedagogische beleid is een eenduidige, continue pedagogische kwaliteit in de kinderopvang ontwikkelen en bewaken. In het pedagogisch beleid is duidelijk beschreven welk pedagogisch handelen in het beleid past en welke reactie op een kind wel of niet goed wordt gevonden.
- Het tweede doel is het pedagogisch handelen van PM'er toetsbaar maken. Het pedagogisch beleid geeft criteria waaraan je het pedagogisch handelen van een individuele PM'er kunt toetsen. Dit voorkomt dat de emoties van een directe collega of de persoonlijke mening van de directie de doorslag kan geven.
- Het derde doel is herkenbaarheid scheppen voor buitenstaanders. Met het pedagogisch beleid wordt de werkwijze van BSO De Bengels inzichtelijk gemaakt.
- Dit pedagogisch beleidsplan is er mede op gericht om onderstaande visie en missie te verwezenlijken.

2. Pedagogische visie

Binnen De Bengels wordt een sfeer gecreëerd, waarin kinderen zich prettig en veilig kunnen voelen, vertrouwen krijgen in eigen kunnen, voor zichzelf kunnen opkomen, respect ontwikkelen voor zichzelf en anderen, zelfstandig

zijn en sociaal vaardig. Het zijn stuk voor stuk eigenschappen die in een vertrouwde omgeving worden ontwikkeld.

Ruimte voor de individuele ontwikkeling en behoefte van kinderen staat centraal in het pedagogisch handelen. Verder wordt aandacht gegeven aan het samen leven en spelen in groepsverband. Dit gebeurt in samenwerking met de ouders. Wederzijds vertrouwen, openheid en respect is daarbij heel belangrijk. De PM'ers scheppen een warme en liefdevolle omgeving waarbinnen kinderen zich geborgen voelen. Wij vinden het belangrijk lekker buiten te spelen en buitenactiviteiten te organiseren; spel en sportactiviteiten organiseren voor zowel jong als oud. Het pedagogische beleid geeft richting aan het dagelijks handelen van de groepsleiding.

2.1 Visie op opvoeden

Als basis voor het zich kunnen ontwikkelen is een sfeer van veiligheid en vertrouwen nodig. BSO De Bengels heeft de taak voor die veiligheid en dat vertrouwen te zorgen. Tevens is het een taak de kinderen de gelegenheid te geven hun nieuwsgierigheid te prikkelen en te bevredigen. De omgeving moet tegemoet komen aan de behoefte om ervaringen op te doen. Volwassenen hebben de taak kinderen daarin te stimuleren.

2.2 Missie

Het pedagogische doel van BSO De Bengels is dat de kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige mensen die hun eigen talenten onderkennen en benutten. Dit evenwicht wordt gerealiseerd door situaties in de kinderopvang te creëren die ervoor zorgen dat de kinderen zich prettig voelen, vertrouwen hebben in eigen kunnen, voor zichzelf op kunnen komen, respect ontwikkelen voor zichzelf en anderen, positief in de maatschappij staan, zelfstandig zijn en sociaal vaardig. Voor ouders willen we een partner in de opvoeding zijn.

3. Uitgangspunten

3.1 Het belang van het kind

Opvoeden bestrijkt elk gebied van de ontwikkeling van kinderen. PM'ers moedigen kinderen aan elkaar te helpen (sociale ontwikkeling). PM'ers helpen met woorden bij het puzzelen en knutselen, brengen kinderen in contact met de omgeving en geven aan welke mogelijkheden het spelen bij BSO De Bengels biedt. Ze helpen de kinderen bij het ontwikkelen van hun fantasie, laten hun gebeurtenissen ervaren die voor het verdere leven van belang zijn en leren hun zelf oplossingen te zoeken, bijv. voor het bouwen van een hut (verstandelijke ontwikkeling). PM'er bemiddelen in ruzies tussen kinderen, leren kinderen waarom je dieren niet mag slaan en schoppen (sociaal-emotionele ontwikkeling en waarden/normen). PM'er helpen kinderen met verdriet, laten kinderen weten dat ze hen begrijpen, zodat kinderen hen vertrouwen en dat ze mogen zijn wie ze zijn (emotionele ontwikkeling). Ze moedigen kinderen aan bij het klauteren op een klimrek en laten ze veel buiten spelen (motorische ontwikkeling). Dit wordt uiteraard aan de leeftijd aangepast. De eigen autonomie van het kind wordt hierbij telkens en per leeftijd toegepast.

Zo gaan opvoeden en begeleiden van de ontwikkeling van kinderen steeds hand in hand. Er wordt vanuit gegaan dat ieder kind de drang in zich heeft

zich te ontwikkelen, en dat ieder kind dat op zijn eigen manier doet op basis van aanleg en temperament.

3.2 Het belang van de ouder(s)

Ouders besteden de zorg en opvoeding van hun kinderen voor een deel uit aan de kinderopvang en maken daardoor de PM'ers in de kinderopvang tot hun 'partners in de opvoeding'. Goede communicatie tussen opvoedende partners is zowel voor de opvoeders als voor de kinderen van groot belang. Wanneer ouders om welke reden dan ook opvang zoeken voor kinderen, is het van belang dat de ouders met een gerust hart hun kind bij ons kunnen achterlaten. Kinderopvang biedt een ondersteuning voor ouders, maar het draagt ook bij aan het verbreden van de leefwereld van het kind.

3.3 Groepsindeling

Onze buitenschoolse opvang is gericht op schoolgaande kinderen t/m groep 8. De BSO is op dit moment verdeeld in drie groepen; De deugnieten, de donderstenen en de belhamels. Afhankelijk van de leeftijd van het kind wordt een kind in een bepaalde groep geplaatst. De genoemde leeftijden zijn echter gemiddelden. Wij kunnen hierin afwijken, omdat wij zo beter kunnen aansluiten bij de ontwikkeling van de kinderen en de groepsomstandigheden. De kinderen verblijven in vaste stamgroepen, maar mogen buiten de rust momenten om van de ene naar de ander groep toe.

Wij werken uitsluitend met leidsters met de opleidingseisen conform de CAO kinderopvang. Het aantal leidsters hangt af van de groepsgrootte en de leeftijd van de kinderen. Ten minste één groepsleidster wordt ingezet voor de verzorging en opvoeding van gelijktijdig ten hoogste:

10 kinderen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar (groep 1-2)

10 kinderen in de leeftijd van 6 tot einde basisschoolleeftijd (groep 3 t/m 8)

3.3.1. De Deugnieten

In deze groep zitten kinderen uit de groepen 1, 2 en 3 van de basisschool. Deze groep bestaat uit maximaal 20 kinderen met twee pedagogisch medewerkers. De kinderen hebben een eigen stamgroep, maar mogen buiten de vaste momenten om ook bij de andere groepen spelen, mits dit is overlegd met de pedagogisch medewerkers van beide groepen.

3.3.2. De Donderstenen

In deze groep zitten kinderen uit de groepen 3, 4 en 5 van de basisschool. Ook deze groep bestaat uit maximaal 20 kinderen met twee pedagogisch medewerkers. De kinderen hebben een eigen stamgroep, maar mogen buiten de vaste momenten om ook bij de andere groepen spelen, mits dit is overlegd met de pedagogisch medewerkers van beide groepen.

Op de maandag en de donderdag werken we soms met een combinatiegroep van 'De Donderstenen' en 'de Belhamels'. Deze groepen zullen dan samengevoegd worden. Dit zal dan plaatsvinden van 14.00 uur 's middags tot 18.00 uur. Wanneer de kinderen uit school komen, zullen we één of twee groepen maken met 2 of 3 pedagogisch medewerkers (afhankelijk van het aantal kinderen). Op deze manier hebben de kinderen voldoende vriendjes en vriendinnetjes om zich heen om mee samen te kunnen spelen en dit biedt ons

tevens de mogelijkheid betere activiteiten aan te bieden voor een grotere groep kinderen. We zorgen altijd dat we ons aan het kind-leidsterratio houden.

3.3.3. De Belhamels

In deze groep zitten kinderen uit de groepen 5 t/m 8. Deze groep mag uit maximaal 20 kinderen bestaan, met daarop twee pedagogisch medewerkers. De kinderen hebben een eigen stamgroep, maar mogen buiten de vaste momenten om ook bij de andere groepen spelen, mits dit is overlegd met de pedagogisch medewerkers van beide groepen.

Op de maandag en de donderdag werken we soms met een combinatiegroep van 'De Donderstenen' en 'de Belhamels'. Deze groepen zullen dan samengevoegd worden. Dit zal dan plaatsvinden van 14.00 uur 's middags tot 18.00 uur. Wanneer de kinderen uit school komen, zullen we één of twee groepen maken met 2 of 3 pedagogisch medewerkers (afhankelijk van het aantal kinderen). Op deze manier hebben de kinderen voldoende vriendjes en vriendinnetjes om zich heen om mee samen te kunnen spelen en dit biedt ons tevens de mogelijkheid betere activiteiten aan te bieden voor een grotere groep kinderen. We zorgen altijd dat we ons aan het kind-leidsterratio houden.

3.3.4. De Kanjers

Momenteel draait deze groep alleen op de dinsdag. In deze groep zitten kinderen uit de groepen 5 t/m 8. Deze groep mag uit maximaal 20 kinderen bestaan, met daarop twee pedagogisch medewerkers. De kinderen hebben een eigen stamgroep, maar mogen buiten de vaste momenten om ook bij de andere groepen spelen, mits dit is overlegd met de pedagogisch medewerkers van beide groepen. Dit is belangrijk zodat we de rust op de groepen kunnen bewaren en alle kinderen voldoende ruimte hebben om lekker te kunnen spelen.

Daarnaast gebruiken we op andere dagen het lokaal voor leuke spelactiviteiten.

3.4 Dagindeling en openingstijden

De breng- en haaltijden zijn als volgt:

<i>Voorschoolse opvang</i> (vs 7:30 tot 8:30 uur) individueel kan er ook voor opvang voor 7:30 worden gekozen	Brengen tussen 07.30 – 8.00 uur * *Indien er gebruik wordt gemaakt van voorschoolse opvang
<i>Naschoolse opvang</i> (van 14.00 uur tot 18.00 uur)	Halen tussen 17.00 en 18.00 uur
<i>Vakantieopvang halve dag</i> Haal- en brengtijden kunnen aangepast worden in overleg.	Brengen tussen 7.30 – 9.00 uur en halen tussen 12.30 – 13.00 uur Of Brengen tussen 12.30 – 13.00 uur en halen tussen 17.00 – 18.00 uur
<i>Vakantieopvang hele dag</i>	Brengen tussen 7.30 – 9.00 uur

Haal- en brengtijden kunnen aangepast worden in overleg.	Halen tussen 17.00 – 18.00 uur
--	--------------------------------

Indeling voorschoolse opvang op maandag t/m vrijdag

07.30 uur	Brengen van de kinderen bij De Bengels
08.15 uur	Kinderen worden naar school gestuurd. De kinderen van groep 1/2 worden naar de klas gebracht.

Indeling naschoolse opvang

14.00 uur	De kinderen van groep 1 en 2 worden door de PM'er uit de klas gehaald en lopen in groepsverband buitenom naar De Bengels. De kinderen van groep 3 t/m 8 lopen zelfstandig naar de BSO ruimtes buitenom en melden zich bij de PM'er van zijn of haar groep.
14.10 uur	Fruit eten en drinken in de stamgroep. Wanneer een kind de verjaardag wil vieren, is daar gelegenheid voor.
14.30 – 15.30 uur	Vrij spelen. Er worden gezamenlijk activiteiten ondernomen die met het desbetreffende thema te maken hebben. Waar nodig kan met activiteiten of huiswerk worden geholpen en waar nodig kunnen kinderen door één van de PM'ers of groepshulp naar de sporttraining gebracht worden.
15.30 uur	Gezamenlijk op de stamgroep ranja drinken
15.45 – 18.00 uur	Vrij spelen. Er worden gezamenlijk activiteiten ondernomen die met het desbetreffende thema te maken hebben. Ook bestaat de mogelijkheid dat kinderen een warme maaltijd krijgen en naar de sport worden gebracht.
17.00 - 18.00 uur	Ophalen van de kinderen.

Dagindeling tijdens vakantieperiode op maandag t/m vrijdag

07.30 - 09.00 uur	Brengen van de kinderen bij De Bengels
09.00 - 09.30 uur	Vrij spelen. In de vakantie worden diverse activiteiten georganiseerd en werken we vaak vanuit een bepaald thema
09.45 - 10.15 uur	Gezamenlijk fruit eten en ranja drinken. Ondertussen gezellig met elkaar kletsen.
10.15 - 12.00 uur	Vrij spelen.
12.00 uur	De tafel wordt door enkele kinderen gedekt voor de broodmaaltijd.

12.15 - 12.45 uur	Gezamenlijke broodmaaltijd.
12.45 uur	Vrij spelen. In de vakantie worden diverse activiteiten georganiseerd.
15.00 uur	Gezamenlijk drinken en een koekje eten.
15.15 uur	Vrij spelen. In de vakantie worden diverse activiteiten georganiseerd, waardoor de indeling van de dag aan de activiteiten aangepast wordt.
17.00 - 18.00 uur	Ophalen van de kinderen bij De Bengels.

Tijdens de vakanties en na schooltijd worden er veel activiteiten georganiseerd, meestal aan de hand van thema's. Vooral tijdens de vakanties vinden wij het erg belangrijk dat er ook een echt vakantiegevoel voor de kinderen is. Soms wordt er aan de ouders gevraagd of de kinderen de fiets mee mogen nemen zodat er ook activiteiten buiten de deur georganiseerd kunnen worden. Op onze website onder themabrieven Themabrief BSO kan er worden gelezen wat er zoal georganiseerd wordt. Ouders worden er op geattendeerd via de mail dat er nieuwe themabrieven op onze website www.kinderopvang-deboerderij.nl zijn geplaatst.

3.5 Ruilen van dagen/extra dagen

Incidenteel een extra opvangdag/incidenteel ruilen

Mocht u incidenteel een extra opvangdag willen, dan verzoeken wij u een mail te sturen naar info@kinderopvang-deboerderij.nl Als de groepsomstandigheden het toelaten wordt uw verzoek gehonoreerd. Uiteraard worden de kosten voor de extra dag bij u in rekening gebracht.

Mocht u incidenteel een opvangdag willen ruilen, dan kunt u dit per mail aanvragen via bovengenoemd e-mailadres. Ruilen van dagen is toegestaan binnen een kalenderjaar. Als de groepsomstandigheden het toelaten wordt uw verzoek gehonoreerd. Voor een ruildag worden geen extra kosten in rekening gebracht.

Wijziging in de opvangdag(en)

Als u de opvangdagen structureel wenst te wijzigen, dan dient u dit per mail kenbaar te maken bij onze administratie.

Bij minder opvangdagen dient u een opzegtermijn van 1 maand per 1^e of 15^e van de maand in acht te nemen.

Uitbreiding en wijziging van de dagen kan alleen als de bezetting dit toelaat. Indien de wijziging zonder meer kan worden doorgevoerd, krijgt u van ons een bevestiging van de mutatie. Is het echter niet of nog niet mogelijk, dan nemen wij contact met u op om dit te bespreken.

Tijdelijk minder opvangdagen

Het aanvragen van minder opvangdagen voor een tijdelijke periode, bijv. tijdens een zwangerschaps- of ouderschapsverlof of langere periode vakantie, is NIET mogelijk. Wij kunnen u dan niet garanderen dat de dag(en) die in mindering is (zijn) gebracht, na de tijdelijke periode nog beschikbaar is (zijn). Mocht u toch besluiten uw kind(eren) tijdens deze tijdelijke periode niet naar de buitenschoolse opvang te brengen, dan zijn wij genoodzaakt hiervoor de

volledige kosten in rekening te brengen. Ook hier geldt een opzegtermijn van 1 maand per 1^e of 15^e van de maand.

3.6 Ouders

Een goede relatie tussen ouders en de kinderopvang is van groot belang voor het kind. Een gedeelde zorg vraagt om goede afspraken. Het is belangrijk om elkaar goed op de hoogte te stellen van dat, wat het kind heeft meegemaakt. Ouders en de pedagogisch medewerkster zijn zo beter in staat het kind te begrijpen. Daarom vinden wij het belangrijk dat ouders zich thuis voelen in de kinderopvang.

3.7 Feestelijke activiteiten

Feest neemt een bijzondere plaats in voor het kind. Als je jarig bent sta je een dag in het middelpunt van belangstelling. Alles is die dag bijzonder en spannend.

Op de BSO is het afhankelijk van het kind of wij de verjaardag vieren of niet. Wel krijgen alle kinderen een cadeautje van de BSO aangeboden. Kinderen die hun verjaardag vieren bij de BSO worden in het zonnetje gezet. Ze krijgen een speciale verjaardagsmuts op (voor wie dat wil) en er wordt voor hem of haar gezongen. Kinderen willen vaak ook graag trakteren, het advies naar de ouders toe luidt altijd een kleine traktatie.

4. Medewerkers

4.1 Pedagogische medewerksters

De kinderen worden opgevangen door uitsluitend professionele PM'ers die vanuit de pedagogische visie van De Bengels op persoonlijke wijze een relatie aangaan met de kinderen. De PM'ers hebben een pedagogische beroepsopleiding gevolgd in het middelbaar of hoger beroepsonderwijs.

Bij De Bengels werken we uitsluitend met vaste PM'ers en invalkrachten op de groepen. Om wisselingen van PM'ers te beperken geldt de regel dat slechts één medewerkster per groep vrij kan krijgen. Om hieraan te kunnen voldoen is De Bengels in de zomerperiode twee weken gesloten, de zogeheten Zomersluiting. Dit wordt tijdig via de website aangegeven. Indien slechts één pedagogisch medewerker aanwezig is op de buitenschoolse opvang (in vakantie-opvang), wordt ondersteuning geboden door een pedagogisch medewerkster/leidinggevende van kinderopvang 'De Boerderij'. Wanneer er calamiteiten zijn, zal deze binnen 10 minuten bij de buitenschoolse opvang aanwezig zijn.

4.2 Groepshulp

Elke dag is er een groepshulp aanwezig. Dit is iemand die de PM'ers ondersteunt bij de huishoudelijke taken, maar ook bij activiteiten op de groep. Alle huishoudelijke taken van de leiding zijn omschreven in het huishoudelijk werkplan. Per groep is duidelijk en in een tijdschema aangegeven wat en hoe er dagelijks – wekelijks – maandelijks schoongemaakt moet worden.

Daarnaast wordt op schoonmaaklijsten bijgehouden wanneer en wat is schoongemaakt. 1x per week komt er een schoonmaakhulp. De PM'ers en groepshulp zorgen elke dag aan het einde van de dag dat de ruimtes aangeveegd en netjes opgeruimd achter gelaten worden.

Daarnaast kan de groepshulp de PM'ers ook helpen bij de taken op de groep.

4.3 Stagiaires

Om aankomende beroepskrachten de kans te geven ervaring op te doen binnen de kinderopvang, zijn er jaarlijks een aantal stagiaires bij de buitenschoolse opvang. Zowel de kinderen als de stagiaire zelf hebben er belang bij vertrouwd te raken met elkaar. Alle activiteiten en werkzaamheden van de stagiaires gebeuren onder begeleiding van onze ervaren PM'ers. Gedurende de stage worden de stagiaires boventallig ingezet. Dit houdt in dat het team van vaste leidsters wordt aangevuld met een stagiaire. De professionaliteit en kwaliteit blijven gewaarborgd.

Er zijn twee verschillende leerroutes voor PM'er in opleiding. Wij maken vooral gebruik van de beroeps opleidende leerweg (BOL). In de beroeps opleidende leerweg volgen leerlingen in voltijd onderwijs en doen een aantal periodes stage. Tijdens de stagewerkzaamheden worden BOL stagiaires boventallig ingezet. Bij gebleken geschiktheid kunnen wij de stagiaire een 0-uren contract aanbieden, om op invalbasis als leidster voor 'De Boerderij' of De Bengels te gaan werken. Een enkele keer is het mogelijk om een BBL stagiaire te plaatsen. De BBL'er staat dan een aantal dagen op de groep en gaat één dag in de week naar school.

5. Wet Kinderopvang/Wet IKK

5.1 Verantwoorde kinderopvang

In de Wet Kinderopvang wordt o.a. aangegeven wat de overheid verstaat onder kwaliteit in de kinderopvang: verantwoorde kinderopvang is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving.

Voor de pedagogische onderbouwing van de Wet Kinderopvang en de bijbehorende toelichting is gekozen voor de vier opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven. Haar opvoedingstheorie ligt ten grondslag aan de Wet Kinderopvang en de Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang. Zij formuleert hierin vier opvoedingsdoelen, die gelden voor alle kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 13 jaar.

1. Het bieden van emotionele veiligheid
2. Het bevorderen van de persoonlijke competentie
3. Het bevorderen van de sociale competentie
4. Het bevorderen van de morele competentie, waarden en normen

5.1.1 Het bieden van emotionele veiligheid

Het bieden van een gevoel van veiligheid vormt de pedagogische basis in de kinderopvang. Een veilig en vertrouwd gevoel draagt bij aan het welbevinden van kinderen. Dit is noodzakelijk voor een goede ontwikkeling.

In principe zijn er vier bronnen van veiligheid; de relaties met de pedagogisch medewerkster, de relaties met andere kinderen, de inrichting van de omgeving en het bieden van structuur. Ook is het belangrijk dat kinderen langzaam wennen aan een nieuwe omgeving met nieuwe mensen. Daarom vinden wij het belangrijk dat kinderen enkele keren komen wennen.

De relatie met de pedagogisch medewerkers

De manier waarop een PM'er met kinderen omgaat, is van belang voor de relatie tussen de PM'er en het kind. Wij vinden het als buitenschoolse opvang erg belangrijk dat kinderen zich prettig en vertrouwd voelen met onze pedagogisch medewerkers. Als kinderen zich begrepen voelen, verstevigt dit het contact tussen PM'er en kind. Wanneer een kind bijvoorbeeld verdriet of pijn heeft, mag het best huilen, het wordt dan getroost. Het kind wordt op zo'n moment serieus genomen. Ook wanneer kinderen iets leuks hebben meegemaakt of met grote verhalen komen, vinden wij het belangrijk een luisterend oor te bieden en gezellig een gesprek aan te gaan met de kinderen. Bij binnenkomst worden de kinderen door de PM'ers begroet. Het geeft de kinderen het gevoel van welkom (veiligheid). De kinderen krijgen de kans even wat te vertellen. Als een kind de PM'er wat wil vertellen zal deze op zijn/haar beurt naar het kind luisteren en eventueel vragen stellen. Bij de BSO gaan we met de kinderen uit school aan tafel om fruit te eten maar ook om de kinderen hun verhaal te laten vertellen. Wanneer we weten dat een kind een belangrijke toets heeft, proberen we daar een volgende keer ook even naar te vragen.

De relaties met andere kinderen

Kinderen worden in principe individueel benaderd. Ieder mens, dus ook ieder kind, is immers uniek. Het sociale aspect is erg belangrijk: leren rekening houden met elkaar, naar elkaar luisteren, elkaar helpen en voor elkaar opkomen. Kinderen dienen op een positieve, opbouwende manier benaderd te worden. Wanneer er een keer een meningsverschil of onenigheid is tussen de kinderen, proberen we veelal met de kinderen in gesprek te gaan en ze te helpen om oplossingsgericht na te gaan denken. Hierbij vinden wij het erg belangrijk dat zij zich gesteund voelen en gestimuleerd worden. Doordat de kinderen elke week komen, ontstaan er vriendschappen. Wanneer een kind naar een andere groep gaat, gebeurt dit meestal samen met groepsgenoten. Dit biedt voor de kinderen emotionele veiligheid.

De inrichting van de omgeving

Willen kinderen zich veilig voelen, dan is een huiselijke sfeer van groot belang, dus een herkenbare omgeving d.m.v. inrichting met een tafel, een bank, speelgoed op een vaste plek enz. Wij hebben er bewust voor gekozen om onze drie stamgroepen geheel anders in te richten en te kijken naar de leeftijd van het kind. De groep van de Deugnieten is ingericht op het jongste kind; een poppenhoek, een bouwhoek, veel spelletjes en een keukentje. De groep van de Donderstenen is ingericht met een kapsalon, veel ruimte om te bouwen, maar ook veel ruimte om te kunnen knutselen aan tafel. Tenslotte is de groep van de Belhamels ingericht op het oudste kind; ze kunnen 'chillen' op onze grote loungebank, ze kunnen zich even terugtrekken in het slaaphuisje, er staan twee laptops om muziek te kunnen luisteren en ook hier is veel ruimte om te kunnen knutselen. De ruimtes worden gezellig ingericht aan de hand van een bepaald thema of gewoon aan de tijd van het jaar.

Bieden van structuur

Daarnaast is het belangrijk om structuur te bieden. Op sommige tijden en tijdens vakanties als er minder kinderen zijn, mogen de kinderen ook van de

ene naar de andere groep. Soms worden er groepsoverstijgende activiteiten georganiseerd, zodat kinderen wisselen van groep.

Niet alleen voorspelbare regelmaat, maar ook grenzen t.a.v. gedrag geeft kinderen een gevoel van rust en veiligheid. Kinderen weten zo waar ze aan toe zijn. Bij BSO De Bengels gelden niet teveel, maar wel duidelijke regels!

Wennen

Bij de overgang van de dagopvang naar de De Bengels mogen kinderen vooraf enkele middagen wennen. Ouders kunnen bij de laatste middag dat het kind komt wennen bij De Bengels, een afsprakenformulier invullen en het kind daar, in overleg met de ouder(s) al dan niet komen ophalen. Bij het eerste kind in een gezin worden ouders en kind uitgenodigd voor een rondleiding. Op het afsprakenformulier kunnen ouders duidelijk aangeven wat een kind wel en niet mag (bijv. ten aanzien van zelfstandigheid). Is het kind nog niet bekend binnen de organisatie, dan wordt vooraf een afspraak voor een wenmiddag met de betreffende ouder gemaakt, zodat ook deze kinderen eerst een middag kunnen komen wennen. Aan de hand van deze middag wordt een vervolg afgesproken. Vaak is een middag wel voldoende, zo niet dan spreken we nog een middag af. Gaan kinderen naar een andere groep binnen de Bengels, dan gaan ze vooraf ook af en toe oefenen, totdat het kind er aan toe is om over te gaan. Hoe ouder het kind, hoe makkelijker dit gaat. Kinderen gaan vaak samen met leeftijdsgenoten naar de andere groep.

5.1.2 Het bevorderen van de persoonlijke competentie

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich bij de BSO kunnen ontwikkelen. Ze moeten zichzelf kunnen zijn en hun interesses kunnen naleven. Hoe ouder kinderen zijn, hoe meer ze zich moeten kunnen ontwikkelen naar volwaardige partners. Daarnaast vinden wij het erg belangrijk dat kinderen zelf kunnen beleven en ervaren. Bij de BSO vinden wij het van groot belang dat kinderen zich al spelende kunnen ontwikkelen.

Actief leren

Hoe ouder de kinderen zijn, hoe meer de balans van het beschermen naar het opgroeien overhevelt. Het is geen echte opvang meer, maar vrije tijd waarin kinderen volwaardige partners kunnen worden. In de buitenschoolse opvang leren kinderen om met anderen om te gaan. Deze ervaring bereidt hen voor op een maatschappij die hoe langer hoe diverse wordt. Bij de Deugnieten werken we voor de naschoolse lange kinderen soms met het voorschoolse programma Uk & Puk. We merken dat kinderen in het begin van het schooljaar voldoende hebben aan de ochtend school, maar al gauw kunnen kinderen meer aan. Al spelende leren kinderen veel. We vinden het belangrijk kinderen te complimenteren, dit geeft zelfvertrouwen.

Persoonlijke zorg

Hoe ouder het kind wordt, des te meer de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van het kind wordt gestimuleerd door het kind zoveel mogelijk zelfstandig opdrachten uit te laten voeren. Dit zijn opdrachten die passen bij het ontwikkelingsniveau van het kind. De pedagogisch medewerkster zorgt ervoor dat alleen datgene wordt verwacht waaraan het kind zou moeten kunnen voldoen gezien de leeftijd.

Belonen van een nieuwe stap draagt bij aan het zelfvertrouwen en stimuleert de zelfstandigheid. Kinderen moeten het spannend vinden iets nieuws te

ondernemen. Het stimuleren van zelfstandigheid vraagt om een individuele benadering.

Naast het belonen van gedrag is het belangrijk een vertrouwenswekkende sfeer te scheppen waarin kinderen fouten durven maken, boos durven worden en hun gevoelens durven uiten.

Spel- en ontwikkelingsmateriaal

Bij de BSO zijn er veel verschillende soorten spel- en speelmateriaal. Kinderen kunnen er voor kiezen om alleen wat te gaan doen, maar het samen bezig zijn wordt ook gestimuleerd om het groepsgebeuren te bevorderen. Bij elke BSO groep wordt dit aan de leeftijd aangepast. We vinden het ook erg belangrijk om spelletjes aan te bieden waaraan een hele groep kan deelnemen. Op deze manier stimuleer je niet alleen de persoonlijke ontwikkeling, maar ook de sociale ontwikkeling. Hierbij kiezen we vaak voor spelletjes die aansluiten bij een bepaalde leeftijdscategorie en die aantrekkelijk zijn om te spelen. Het winnen staat dan niet centraal, maar wij vinden het juist belangrijk dat ze samenwerken, communiceren en plezier hebben. We proberen zoveel mogelijk in te spelen op de interesses van de kinderen.

Activiteiten

Er is een breed activiteiten aanbod, waarbij rekening wordt gehouden met de eigenheid en voorkeuren van elk kind.

De BSO is geen verlengde schooldag. De nadruk ligt op eigen invulling van de vrije tijd. Wel liggen er iedere dag enkele activiteiten klaar. Wie het leuk vindt pakt dit op en wie dat niet wil, gaat zelf iets ondernemen of (samen met anderen) spelen. Kinderen kunnen bij het buiten spelen gebruik maken van het schoolplein met de diverse speelmogelijkheden. Vanaf 17:00 uur mag er niet meer op het plein voor de gymzaal gespeeld worden.

Ook worden er op gezette tijden, zoals in de herfstvakantie en meivakantie, samen met de sportverenigingen sportactiviteiten georganiseerd. Andere activiteiten die we binnen de BSO organiseren zijn bijvoorbeeld speurtocht, hut bouwen, kleuren met stoepkrijt, springtouwen, basketbal, volleybal en voetbal. Ook spelen we veel groepsspelletjes, zoals 'het weerwolvenspel', 'water-vuur-spons', 'stand in de bal' en 'de kolonisten van Catan' (de levende versie om buiten te spelen). Dit zijn groepsactiviteiten waarbij gecommuniceerd en overlegd moet worden.

Voorbeelden van binnenactiviteiten zijn: helpen bij het bakken van koekjes, knutselen, verven, kleien, playmaïs, spelen met Lego of Knexx, Wii, computer- en gezelschapsspelletjes.

Communicatie met de ouders

Goede communicatie met ouders is essentieel voor de kwaliteit van de kinderopvang. Bij het bereiken van de basisschoolleeftijd van 4 jaar worden kinderen steeds zelfstandiger en kunnen veel kinderen ook prima zelf thuis vertellen wat ze zoal gedaan hebben. Toch blijft contact met de ouder belangrijk. Ook bij de oudste groepen. Je bent immers toch samen aan het opvoeden. Vanaf groep 7 zie je vaak de prepuberteit; dit is ook een periode waarin goed contact met de ouder van groot belang is. Wij proberen het contact met ouders te onderhouden door tijdens het ophalen van de kinderen een praatje te maken met ouders. Daarnaast hebben we eens per jaar observatiegesprekken, waarin we alle ouders uitnodigen voor een gesprek. Voor kinderen die net gestart zijn plannen we een extra observatiegesprek in.

Dit vinden wij erg belangrijk. Veel kinderen mogen zelfstandig naar huis op afgesproken tijden, waardoor we niet alle ouders meer spreken. Door middel van dit observatiegesprek (zie ook 5.2.1), heb je toch de mogelijkheid ouders eens te spreken en om met elkaar over de opvoeding van gedachten te wisselen.

Ontwikkeling en welbevinden volgen

Door elke dag goed op de kinderen te letten, wordt inzicht verkregen in de ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen. Deze aspecten worden regelmatig door de PM'ers binnen het werkoverleg besproken. Minimaal een keer per jaar, soms twee maal per jaar, leggen wij het welbevinden van de kinderen vast aan de hand van een observatieformulier, waarna dit met ouders wordt besproken in de vorm van een 10-minutengesprekje. De eerste gesprekken vinden altijd vanaf begin november plaats.

De BSO beschouwt het als de primaire verantwoordelijkheid van de school of de ouders om mogelijke ontwikkelingsproblemen op te sporen. Wel is goed contact tussen de PM'ers en de ouders heel belangrijk. Is er binnen een gezin of op school iets aan de hand, dan moet een kind hierover kunnen praten met de PM'ers.

Een PM'er zal zelf extra alert zijn wanneer problemen of gedragsveranderingen bij een kind worden gesignaleerd (zie ook protocol Kindermishandeling). Uiteraard zullen we dit ook met de ouder bespreken.

Als het kind wordt opgehaald is er een persoonlijke overdracht waarbij gekeken wordt naar de leeftijd van het kind. 'Hoe ouder het kind, des te meer het zelf kan vertellen' is hierin ons uitgangspunt. Hierin wordt het kind eventueel aangemoedigd en aangevuld door de PM'ers. Bij de oudere kinderen bestaat de mogelijkheid om zelfstandig naar huis te gaan (in overleg met ouders). Wel neemt de PM'er contact met de ouders op indien er bijzonderheden zijn.

Zorgen en problemen

Zorgen en problemen zullen besproken worden met ouders en eventueel worden besproken binnen het team om te zoeken naar een goede oplossing. of zo dat iedereen op de hoogte is al naar gelang de zorgen en problemen. De PM'er kan altijd voor advies bij de assistent leidinggevende of leidinggevende terecht.

5.1.3 Het bevorderen van de sociale competentie

Het ontwikkelen van sociale competenties is voor een kind erg belangrijk. Op de BSO proberen we kinderen te helpen in het maken van vrienden. Ook stimuleren en helpen we kinderen bij de omgang van emoties, conflicten en concurrentie.

Vriendschap

Sommige kinderen kennen elkaar van kinderopvang of basisschool. Anderen ontwikkelen vriendschappen op de BSO. De PM'er geeft de kinderen de ruimte om elkaar wel of niet op te zoeken. Wij vinden het erg belangrijk dat kinderen zich prettig voelen in de groep en dat ze vriendjes of vriendinnetjes hebben waarmee ze kunnen spelen. Wij proberen kinderen te helpen die het zelf lastig vinden om vriendjes of vriendinnetjes te maken. Bij vriendschap moet sprake zijn van gelijkwaardigheid; het ene kind moet het andere niet onderdrukken.

Is dit wel het geval, dan is het mogelijk dat aparte activiteiten worden aangeboden, zodat er niet alleen fysiek maar ook geestelijk ruimte ontstaat tussen de kinderen. Hetzelfde geldt voor broers en zussen. Zij kunnen veel aan elkaar hebben, maar ze moeten de mogelijkheid hebben om eigen vriendschappen te sluiten.

Speelgoed is van iedereen maar niet met alle speelgoed kunnen meerdere kinderen tegelijk spelen. Voorbeelden hiervan zijn de waveboarden en de Wii spelcomputer. Indien nodig wordt een tijdslimiet afgesproken met de kinderen.

Een kinderopvang heeft een positieve invloed op de sociale ontwikkeling. De kinderen leren binnen een groep met elkaar om te gaan, ze leren hoe fijn het kan zijn om met elkaar te spelen, maar ook dat op de beurt gewacht moet worden en dat rekening moet worden gehouden met elkaar. Kinderen kunnen veel van elkaar leren. Juist in spel en activiteiten leren kinderen veel. Zowel binnen als buiten is voldoende ruimte die uitdaagt en stimuleert tot rennen, klimmen, fietsen, avontuur en ontdekken.

Kinderen helpen bij het hanteren van emoties

Kinderen krijgen de ruimte om hun emoties te tonen. Kinderen kunnen boos zijn, omdat ze een conflict hebben. Soms is het verstandig een kind even aan zijn boosheid toe te laten geven, dus even met rust te laten. In geval van een conflict, wordt gekeken in hoeverre een kind hier zelfstandig uit gaat komen. Als kinderen er niet zelfstandig uit komen, wordt aan de kinderen uitgelegd hoe via overleg overeenstemming kan worden bereikt. Voor de kinderen is het belangrijk te weten dat de PM'er er voor ze zijn. Een huilend kind wordt zo snel mogelijk benaderd om te kijken wat er aan de hand is en om te troosten.

Sociale ontwikkeling wordt o.a. op de volgende manieren gestimuleerd:

1. Elkaar duidelijk maken wat wel en niet wenselijk is. Kinderen leren bij onderlinge conflicten voor zichzelf opkomen en onderhandelen. Ze krijgen daarbij de ruimte om zelf naar oplossingen te zoeken. Indien dit niet mogelijk is, of wanneer een kind het onderspit moet delven, zal de PM'er ingrijpen.
2. Verdriet delen en troosten.
3. Winnen en verliezen. Het is belangrijk dat kinderen leren dat ze niet altijd hoeven te winnen en dat het niet erg is om eens te verliezen.
4. Elkaar helpen en ook elkaars hulp vragen, samen een spel spelen.
5. Het samenspelen en "samenwerken" tijdens het spelen.
6. Verhalen van kinderen serieus nemen en stimuleren naar elkaar te luisteren.
7. Goede interactie tussen de PM'er en het kind.

Conflicten

Kinderen worden gestimuleerd op een respectvolle manier met elkaar om te gaan en duidelijk te maken wat zij wel en niet willen. Regel is dat kinderen elkaar geen pijn mogen doen.

Alle kinderen, ook vriend(inn)en, krijgen wel eens ruzie. In eerste instantie wordt het oplossen ervan aan de kinderen zelf overgelaten. Zo leren ze voor zichzelf op te komen en te onderhandelen. Indien ze er zelf niet uit komen, zal de PM'er proberen te bemiddelen. Ruzie probeer je altijd uit te praten en de

PM'er zal dit stimuleren. Soms zijn kinderen zo boos dat ze eerst moeten bedaren. Hiervoor krijgen ze de ruimte. Schoppen en/of slaan kunnen ook uitdrukkingen zijn van onvermogen.

Concurrentie

Er wordt een sfeer gecreëerd waarin kinderen zichzelf kunnen zijn. Zij worden gewaardeerd om wat zij kunnen. Dit zal bij ieder kind anders zijn. Zonder dat het wordt opgelegd beconcurreren kinderen elkaar, zij vergelijken hun prestaties. Sommigen hebben behoefte om overal de beste in te zijn.

De PM'er probeert de verschillende vaardigheden te waarderen. Voor het zelfvertrouwen van een kind is het belangrijk dat het weet dat hij/zij kan 'scoren'. Iedereen moet een keer de beste kunnen zijn, maar dit moet niet ten koste gaan van de groep.

Getracht wordt ieder kind het gevoel te geven dat hij/zij gewaardeerd wordt zoals hij/zij is.

Het versterken van de innerlijke weerbaarheid

Het is belangrijk dat kinderen voor zichzelf leren opkomen.

Wanneer kinderen ervaren dat ze zelf hun problemen op kunnen lossen, krijgen ze meer zelfvertrouwen. Wanneer volwassenen snel ingrijpen of moeilijke situaties voor kinderen voorkomen, ontnemen ze kinderen de mogelijkheid te ervaren dat hun eigen gedrag invloed heeft op een situatie. Kinderen zullen zich dan ook in de toekomst afhankelijk opstellen van volwassenen. Wel is het belangrijk voor de PM'ers om de situatie van een afstand waar te nemen.

5.1.4 Het bevorderen van de morele competentie, waarden en normen

Verschillen in normen, waarden en cultuur zijn een gegeven. De groepsleiding van De Bengels is zich daarvan bewust en hanteert daarom heldere normen en waarden om de kinderen structuur en houvast te bieden. Voor de kinderen moet voldoende ruimte zijn zich te ontplooien, waarbij tegelijkertijd veiligheid moet worden gegarandeerd. Enkele waarden en normen die op De Bengels gelden zijn:

- respect voor elkaar,
- jezelf kunnen zijn,
- saamhorigheid,
- emoties kunnen uiten,
- samen oplossingen zoeken,
- belangstelling voor elkaar,
- accepteren van verschillen,
- samen spelen en samen delen,
- kinderen helpen bij het reflecteren op hun eigen gedrag.

Getracht wordt deze waarden en normen zichtbaar te maken in de dagelijkse gewoonten, rituelen en regels. Bij het spelen in de groep gelden regels, gewoonten waar de kinderen zich aan dienen te houden. Houdt een kind zich er niet aan, dan wordt het hierop aangesproken waardoor het inzicht zal krijgen in het eigen gedrag. Bij de deugnieten is een lijst met regels gemaakt, deze hangt op de groep. De kinderen hebben zelf geholpen met het opstellen van de regels. Wanneer kinderen de regels even 'vergeten zijn', benoemen we met het kind de regels nogmaals. Ook wijzen kinderen elkaar erop. Ook hebben we regels omtrent de luizenzakken; kinderen weten dat hun jas daar

in moet, maar soms moeten we ze daar even op attenderen. Tenslotte vinden we het belangrijk dat kinderen qua taalgebruik netjes naar elkaar zijn; alsjeblieft en dankjewel zeggen, elkaar aankijken als je tegen elkaar praat e.d.

Corrigeren van gedrag

Soms komt het voor dat kinderen moeten worden gecorrigeerd in hun gedrag. Wanneer bepaald gedrag moet worden gestopt, wordt dit zo veel mogelijk gedaan door de situatie uit te leggen en een beroep te doen op het inzicht van het kind in wat in deze situatie wel en niet kan. Daarbij moet duidelijk worden gemaakt dat het gedrag wordt afgekeurd en niet het kind zelf. Zo wordt voorkomen dat kinderen een negatief zelfbeeld krijgen.

Straffen is een laatste middel om kinderen ergens mee te laten stoppen. Om kinderen ander gedrag aan te leren zijn andere opvoedkundige methodes nodig in de zin van stimuleren van gedrag dat wel wordt gewaardeerd.

Kinderen die veel correctie nodig hebben, moeten door de PM'er zoveel mogelijk op hun goede gedrag worden aangesproken. Het belonen van positief gedrag zal voor kinderen een stimulans zijn om goed gedrag te laten zien en het negatieve achterwege te laten. Na onenigheid tussen kinderen onderling is het ook van belang dat de kinderen het met elkaar weer "goed" maken. Daarbij wordt rekening gehouden met de leeftijden van de kinderen.

Straf

Bij straf is het belangrijk dat het gedrag gestraft wordt en niet het kind. Voordat gestraft wordt, wordt bekeken waarom een kind een bepaalde houding aanneemt. Is het om negatieve aandacht te krijgen, dan wordt het gedrag genegeerd en het positieve gedrag juist beloond door complimenten te geven. Deze combinatie van negeren en belonen blijkt vaak goed te werken.

De leiding probeert consequent te zijn. Wanneer gedreigd wordt met een sanctie, wordt deze uitgevoerd wanneer het gedrag van het kind niet verandert. De aangekondigde straf moet uitvoerbaar zijn; het moet niet gaan om een loze dreiging. Bij oudere kinderen is het vaak een time-out inschakelen. Na afloop van de 'straf' wordt de situatie met het kind nog eens doorgenomen. Het is belangrijk dat het kind begrijpt wat er is gebeurd en dat het weet dat de PM'er niet meer 'boos' is. Met het kind wordt afgesproken al naar gelang de ernst van de situatie of de gebeurtenis met de ouders wordt besproken.

Wanneer bepaald gedrag een probleem wordt binnen de groep, dan wordt dit binnen het team van PM'er besproken.

Oudere kinderen kunnen ook participeren in de vastgestelde regels. Door hen mee te laten denken over de regels, worden ze ook mede verantwoordelijk en zie je vaak dat de regels beter nageleefd worden. Kinderen hebben het immers met elkaar afgesproken.

5.2 Volgen en stimuleren van de ontwikkeling

5.2.1 Observeren

Bij onze buitenschoolse opvang maken wij gebruik van een observatielijst. We hebben een observatielijst gemaakt, waarin de belangrijkste aspecten van het kind naar voren komen. We kijken naar het kind in het algemeen, naar het contact met de pedagogisch medewerkers, naar het contact met de andere kinderen, het omgaan met regels en overige aspecten zoals favoriete hobby's van een kind. Hoe komt een kind bij de BSO binnen na een schooldag? Voelt

het kind zich op zijn of haar gemak bij de BSO? Hoe is de communicatie tussen kind en pedagogisch medewerker? Heeft het kind aansluiting binnen de groep? Speelt het kind makkelijk en graag samen met andere kinderen? Met wie speelt het kind graag? Komt het kind voor zichzelf op? Hoe gaat het kind om met de regels op de BSO? Welke interesses heeft een kind? Deze vragen komen allemaal aan bod in de observatielijst. Wij vinden het belangrijk om een kind goed in beeld te houden, ook bij een leeftijd van vier tot twaalf jaar. Signaleren wij iets bij een kind, dan ondernemen we actie. Ook wanneer we merken dat een kind niet zo goed in de groep ligt of weinig aansluiting heeft met leeftijdsgenootjes, proberen we het kind hierin te ondersteunen. Wij vinden het erg belangrijk dat ieder kind zich prettig voelt en vriendjes of vriendinnetjes om zich heen heeft.

Tweemaal per jaar vullen wij deze observatielijst in en eenmaal per jaar bieden we ouders de mogelijkheid deze observatielijst met ons door te nemen. Mochten wij het belangrijk vinden om vaker een gesprek aan te gaan met ouders, doen we dit uiteraard. Mocht er op een BSO-dag iets bijzonders gebeuren met een desbetreffend kind, maar het kind mag zelfstandig naar huis, dan zorgen wij dat er contact wordt opgenomen met ouders.

5.2.2 Zorglijn

De ontwikkeling van een kind gaat niet altijd vanzelf. Soms zijn er vragen, twijfels en onzekerheden over de opvoeding of de ontwikkeling van een kind. Wij als buitenschoolse opvang vervullen hierbij een signalerende en/of ondersteunende rol. Signaleren wil zeggen dat pedagogisch medewerkers tekenen of signalen opmerken, die mogelijk te maken hebben met een stagnatie van de normale ontwikkeling. Door hun opleiding en ervaring in het werken met kinderen in een bepaalde leeftijdsgroep, zijn onze pedagogische medewerkers in staat kinderen op te merken die zich anders gedragen of ontwikkelen dan hun leeftijdsgenootjes. Wanneer op tijd een eventuele ontwikkelingsachterstand wordt gesignaleerd, kan in sommige gevallen voorkomen worden dat er zich verdere problemen ontwikkelen. Ook kan er op tijd bekeken worden aan welke (extra) zorg het kind behoefte heeft. Signalering behoort tot het werkterrein van de kinderopvang, echter het stellen van een diagnose overschrijdt deze grens.

Wanneer een pedagogisch medewerker een probleem of ontwikkelingsachterstand signaleert, is het van groot belang dat de pedagogisch medewerkster hierop professioneel en kundig reageert. Wij werken dan aan de hand van het *zorglijn stappenplan*. Dit wordt hieronder uitvoerig beschreven.

Wat wij hierbij van groot belang achten, is dat er in ieder geval vanuit de kinderopvang geen deskundigen van buiten ingeschakeld worden, als de ouders daar niet mee instemmen. Wij maken hierbij gebruik van ons eigen netwerk van o.a. een JGZ-verpleegkundige (zij is ook onze vertegenwoordigster in het CJG-2.0 overleg waar diverse disciplines aan deel nemen). Daarnaast werken we samen met fysiotherapeuten, logopedisten, ergotherapeuten, pedagogen en psychologen (voornamelijk van het kindercentrum Geesteren, maar geeft de ouder de voorkeur aan een andere partij, dan is dit wat ons betreft ook prima).

We doen het samen, dat is ons uitgangspunt. In alles wat we doen proberen we de leefwerelden waarin kinderen opgroeien te verbinden: thuis, kinderopvang, school en hulpverleners indien nodig.

Enkel wanneer er een duidelijk vermoeden is van kindermishandeling en de ouders zijn hierop niet aanspreekbaar, dan moet de kinderopvang in belang van het kind de ouders passeren en deskundige hulp inschakelen. Kinderopvang De Boerderij hanteert hiervoor het protocol *Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling* waarin duidelijk is aangegeven welke stappen door wie gezet moeten worden.

5.2.3 Zorglijn stappenplan

STAP 1: Signaleren (de pedagogisch medewerker maakt zich zorgen)

- Waarover maak je je zorgen?
- Het kind observeren en observaties vastleggen.
- Zorgen delen en bespreken met collega en leidinggevende.
- De pedagogisch medewerker bespreekt het signaal laagdrempelig tijdens de breng- en haalcontacten met de ouders. Bespreekt met de ouder wat goed gaat en waaruit de zorgen bestaat. Je benoemt hier voornamelijk wat je ziet (feiten) en of ouders dit thuis ook herkennen.
- Observaties in een (verkennend) gesprek voorzichtig voorleggen aan de ouders.

STAP 2: Handelen (door pedagogisch medewerker)

- Observaties en bevindingen bespreken met ouders .
- Stappenplan met ouders doorspreken.
- Inschakelen deskundigen: JGZ-verpleegkundige, bespreking CJG 2.0 team.
- Eventueel inschakelen: Logopediste, fysiotherapeut, psycholoog, pedagoog. In samenspraak met ouders en/of JGZ-verpleegkundige.
- Contact onderhouden met ouders.
- Leidinggevende op de hoogte houden ontwikkelingen.
- Het maken van een *Ontwikkelingsplan* (F44) door leidinggevende en/of pedagogisch medewerker.
- Vormgeven van extra begeleiding van het kind in de groep.
- Van alle stappen dient een korte schriftelijke verslaglegging te worden gemaakt. Maak daarvoor gebruik van het formulier F44 *Ontwikkelingsplan*
- Bespreken met Jeugdteam en/of basisschool.

STAP 3: Voortgang bewaken

- Ontwikkelingsplan/doelen bespreken door middel van MDO en ouders.
- Elke vier á vijf maanden voortgang bespreken door middel MDO en ouders.
- Pedagogische medewerkers zorgen dat er op de groep aan de gestelde doelen wordt gewerkt d.m.v. uk en puk activiteiten.
- Ouders tips geven om met uk en puk thuis aan de slag te gaan.
- Het in kaart brengen van de bevindingen van de activiteiten.
- Leidinggevende zorgt dat voor iedere MDO de doelen in het ontwikkelingsplan worden bijgesteld en samen met de uitnodigingen verstuurd worden.

- Een zorgcoördinator van de Boerderij zorgt voor de notulen tijdens MDO.
- Betrekken van de school voor de warme overdracht indien kind bijna 3,5 jaar is.
- Indien nodig alle betrokkenen uitnodigen voor een gezamenlijke overdracht.

STAP 4: Overdracht

- Bespreken overdracht tijdens MDO waarbij ouders en betreffende school/instelling worden uitgenodigd.
- Eventueel observatie op de groep zodat school een goed beeld krijgt.
- Eventueel bespreking uitstel school.

Aandachtpunten:

- Het kind heeft recht op ontwikkeling in zijn eigen tempo.
- Als er zorgen zijn over de ontwikkeling van het kind, dan is het van groot belang dat de ouders meteen op de hoogte gebracht worden van de signalen en ook voortdurend bij het proces betrokken blijven. De ouders zijn verantwoordelijk voor het kind. Dit betekent dat er niets ondernomen mag worden zonder medeweten van de ouders.
- Verkregen informatie wordt conform de beroepscode alleen met toestemming van ouders aan derden gegeven.
- De pedagogisch medewerker heeft een ondersteunende en preventieve taak in de opvoeding van een kind. Door vroeg te signaleren en het kind vroeg te stimuleren, kunnen tijdelijke vertragingen in de ontwikkeling snel opgespoord en verholpen worden, zodat ze niet uitgroeien tot een probleem.

Bieden van ondersteuning bij vragen over opvoeding of ontwikkeling.

Kinderen opvoeden is leuk. En al gaat alles goed, toch maakt bijna iedere ouder zich zo nu en dan zorgen. Waarom huilt mijn kind nu? Groeit hij wel genoeg? Ontwikkelt hij zich voldoende? Soms heb je als ouder dit soort vragen. Of je hebt behoefte aan hulp.

Pedagogisch medewerkers zijn door hun opleiding en ervaring in het werken met kinderen, in staat u van advies te voorzien. Al kan de pedagogisch medewerker niet altijd een direct antwoord geven op elke vraag, zij kan wel een luisterend oor bieden, adviseren, zal zij informatie inwinnen bij de leidinggevende of informeren over bijvoorbeeld literatuur die u kunt raadplegen of een instantie waar u terecht kunt met uw vraag.

5.3 Het Mentorschap

Binnen onze organisatie wordt aan ieder kind een mentor toegewezen. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. De mentor is het aanspreekpunt voor zowel de ouders als voor het kind. Met ouders wordt door de pedagogisch medewerker de ontwikkeling en het welbevinden van het kind besproken aan de hand van een observatieformulier. Eens per jaar worden ouders gevraagd voor een observatiegesprek. Wanneer wij het raadzaam vinden om vaker een observatiegesprek te plannen, dan wordt dit met ouders besproken. De ouders worden persoonlijk tijdens het intakegesprek op de hoogte gebracht wie de mentor van hun kind is. De

mentor doet het intakegesprek. Eventueel vervult de mentor ook een rol in het contact met andere professionals (met toestemming van ouders).

5.4 Beroepskracht-kind ratio

Wij als kinderopvang organisatie moeten ons houden aan het beroepskracht-kind-ratio (BKR). Dit is het aantal pedagogisch medewerkers in verhouding tot het aantal kinderen op de groep. Het aantal pedagogisch medewerkers is afhankelijk van de leeftijd van de aanwezige kinderen. Momenteel is het BKR als volgt:

Ten minste één groepsleidster wordt ingezet voor de verzorging en opvoeding van gelijktijdig ten hoogste:

- 4 kinderen in de leeftijd van 0 tot 1 jaar.
- 5 kinderen in de leeftijd van 1 tot 2 jaar.
- 6 kinderen in de leeftijd van 2 tot 3 jaar.
- 8 kinderen in de leeftijd van 3 tot 4 jaar.
- 10 kinderen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar (groep 1-2)
- 10 kinderen in de leeftijd van 6 tot einde basisschool (groep 3 t/m 8)

Vanaf 1 januari 2019 verandert dit. De aanpassing van de beroepskracht-kindratio heeft tot doel om beter aan te sluiten bij de ontwikkelingsfasen van kinderen. Ten minste één groepsleidster wordt ingezet voor de verzorging en opvoeding van gelijktijdig ten hoogste:

- 3 kinderen in de leeftijd van 0 tot 1 jaar.
- 5 kinderen in de leeftijd van 1 tot 2 jaar.
- 6 kinderen in de leeftijd van 2 tot 3 jaar.
- 8 kinderen in de leeftijd van 3 tot 4 jaar.
- 10 kinderen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar (groep 1-2)
- 12 kinderen in de leeftijd van 7 tot 13 jaar (groep 3/4 t/m groep 8)
- Voor verticale groepen van 4 tot 13 jaar geldt een BKR van 1 op 11.

5.5 Vaste gezichtscriterium

Een vaste pedagogisch medewerker biedt sociaal-emotionele veiligheid aan een baby. De pedagogisch medewerker weet hoe de baby zich ontwikkelt, kent het kindje goed en weet waar de baby behoefte aan heeft. Een vast gezicht is een criterium bij de opvang van nuljarigen. Het aantal vaste gezichten voor nuljarigen gaat van 3 naar 2.

Als het kind aanwezig is, werkt er altijd minimaal één vast gezicht van het kind op de groep. Er kunnen dus meer pedagogisch medewerkers op de betreffende groep werken, naast de 'vaste' gezichten.

Wij vinden het wel belangrijk te benoemen dat er in geval van overmacht (denk aan onverwachte ziekte) niet altijd aan het vaste gezichtscriterium kan worden voldoen. Wij vinden het dan heel belangrijk de emotionele veiligheid te bewaren. Dat betekent dat de kinderen een pedagogisch medewerker om zich heen hebben waarmee ze zich vertrouwd en veilig voelen. Voor flexibele kinderen geldt dat deze eventueel in een andere groep geplaatst worden indien dit voor het kind een veiliger gevoel biedt. Wanneer we dit vooraf

weten, wordt dit middels mail met ouders gecommuniceerd. Echter ook in dit geval kunnen we te maken hebben met ziekte op korte termijn.

5.6 3-uursregeling

Wij als BSO organisatie moeten ons houden aan bovenstaand beroepskracht-kind-ratio. Op een reguliere schooldag mogen wij een half uur afwijken van dit BKR. In vakanties en op vrije dagen mogen we 3 uur afwijken van het BKR.

Op de volgende tijden wijken wij af van het BKR:

- 's middags van 17.30 uur – 18.00 uur (reguliere schooldag)
- 's morgens van 7.30 uur – 8.45 uur (vrije dagen en vakantie-opvang)
- 's middags van 16.45 uur – 18.00 uur (vrije dagen en vakantie-opvang)

Gedurende de rest van de dag wordt niet afgeweken van het BKR.

5.7 Pedagogisch beleidsmedewerker

De kwaliteit van de pedagogisch medewerkers is belangrijk. Het is belangrijk dat zij zich kwalitatief blijven ontwikkelen en daarin gecoacht worden. Vanaf 1 januari 2019 is iedere kinderopvangorganisatie verplicht een pedagogisch beleidsmedewerker te hebben. Een pedagogisch beleidsmedewerker zal de medewerkers dus coachen bij de dagelijkse werkzaamheden. Daarnaast zal deze beleidsmedewerker zich bezig houden met de ontwikkeling van alle pedagogisch beleidsstukken. Wij gaan ons hier aankomend jaar, 2018, mee bezig houden zodat we vanaf het jaar 2019 goed kunnen starten met een pedagogisch beleidsmedewerker.

5.8 Taken PM'ers in opleiding, stagiaires en vrijwilligers

Binnen onze organisatie zijn geen vrijwilligers actief.

Wat betreft stagiaires; wij vinden het erg belangrijk om stagiaires zo goed mogelijk te begeleiden en te ondersteunen. Stagiaires staan altijd boventallig op een groep en worden dus niet meegerekend met het beroepskracht-kind-ratio. Iedere stagiaire krijgt een begeleidster aangewezen. Deze begeleidster begeleidt de stagiaire gedurende haar stageperiode. De stagiaire kan altijd met vragen terecht bij deze begeleidster. Ook voor opdrachten, die moeten worden uitgevoerd binnen onze organisatie, kan de stagiaire bij zijn of haar begeleidster terecht. Indien een stagiaire vanuit school zowel een begeleider als een beoordelaar moet hebben, zorgen wij dat er ook een beoordelaar wordt aangewezen.

Ons doel is om stagiaires zo op te leiden dat ze na het afronden van de opleiding daadwerkelijk aan de slag kunnen als kwalitatief goedopgeleide pedagogisch medewerker.

Een stagiaire zal bij ons zowel groepswerkzaamheden (afhankelijk van het schooljaar en de opleiding waarin een student zit) als ook schoonmaakwerkzaamheden uitvoeren. Een laatstejaars student zal ook steeds meer leiding gaan nemen en steeds meer zelfstandig gaan uitvoeren, met uiteraard de eindverantwoordelijkheid bij ons.

Wij verwachten van stagiaires dat zij zelf verantwoordelijkheid nemen voor de taken die moeten worden uitgevoerd en dat zij zelf initiatief nemen om hun schoolwerkzaamheden gedaan te krijgen.

5.9 Veiligheid en gezondheid

Jaarlijks worden de veiligheids- en gezondheidsrisico's geïnventariseerd. Dit gebeurde altijd aan de hand van een methode van de stichting Consument en Veiligheid. Aan de hand van de inventarisatie wordt een eventueel actieplan opgezet en uitgevoerd. De GGD-inspecteur controleert en toetst dit jaarlijks. Het GGD-inspectierapport, dat naar aanleiding van de inspectie wordt gemaakt, is te allen tijde in te zien. Het is te vinden op onze website www.kinderopvang-deboerderij.nl onder het kopje GGD.

Vanaf 2018 hebben wij als organisatie een Veiligheid- en gezondheidsbeleid. Hierin proberen we de veiligheid en gezondheid van de kinderen zoveel mogelijk te waarborgen. Het veiligheids- en gezondheidsbeleid is een beleid dat continu in beweging is. Samen met onze pedagogische medewerkers wordt dit beleid heringezien, geïmplementeerd, geëvalueerd en actueel gehouden. Dit beleid gaat over de voornaamsterisico's met grote gevolgen voor de veiligheid of gezondheid van kinderen. In de praktijk wordt er gehandeld zoals in dit veiligheids- en gezondheidsbeleid beschreven staat. Zie hiervoor het veiligheid- en gezondheidsbeleid.

5.10 De buitenruimte

Onze buitenschoolse opvang is gelegen in de Aloysiuschool. Wij maken gebruik van het aangrenzende schoolplein. Dit schoolplein is openbaar terrein en wordt dus gedeeld. In principe maken wij alleen gebruik van het schoolplein van de kleuters en het schoolplein van de groepen 5 en 6. Eventueel mogen wij uitwijken naar het schoolplein van groep 3 en 4 indien het erg druk is op 'ons' schoolplein. De oudere kinderen mogen hier enige tijd zonder toezicht spelen (vanaf groep 3), maar moeten dit wel eerst duidelijk met de pedagogisch medewerkers overleggen. De jongste kinderen spelen altijd buiten onder toezicht.

6. De ontwikkeling van 4- tot 6-jarigen

6.1 De ontwikkeling van de motoriek

Kleuters klimmen en rennen nog net zo graag als peuters. De spieren groeien sneller en de coördinatie is verbeterd. Ze zijn sterker geworden, de gewrichten zijn soepeler en het evenwichtsgevoel is beter ontwikkeld.

De lichaamsbeheersing is groter dan bij de peuter. De kleuter kan goed en gericht met iets gooien. Hij kan kopje duikelen en andere gymnastiekoefeningen doen. Ook de fijne motoriek is verder ontwikkeld. Kleuters oefenen hun fijne motoriek graag door te tekenen, schilderen, kleien, plakken e.d. Wij werken met thema's over het hele jaar. Elke middag liggen er enkele activiteiten klaar voor de kinderen, maar wel geheel vrijblijvend. Op deze manier krijgen ze voldoende mogelijkheden deze fijne motoriek te ontwikkelen. Het kind kan zijn veters strikken en een potlood vasthouden. Met dat potlood kan hij gedetailleerde tekeningen maken. Als hij ongeveer 6 jaar

is, kan hij er ook letters en cijfers mee schrijven. Zijn oog-hand-coördinatie is zo goed geworden dat hij ook iets kan natekenen.

6.2 De sociaal-emotionele ontwikkeling

Een kleuter wordt steeds zelfstandiger en onderneemt van alles op eigen initiatief. Het kind trekt veel met vriendjes op. Het spel dat zij spelen, is vaak gebaseerd op grote fantasie. Kleuters kunnen net als peuters fantasie en werkelijkheid nog niet goed uit elkaar houden. Zij hebben die fantasie nodig om ervaringen te verwerken, angsten te overwinnen, problemen op te lossen en om iets wat niet mag of kan, toch te beleven. De vriendschappen hebben veel betekenis voor hen en zij zijn actief in het onderhouden ervan. Kinderen zijn op deze leeftijd heel sociaal. Zij vinden het fijn om huishoudelijke taken te verrichten, stellen zich beschermend op naar kleinere of zwakkere kinderen en zijn heel ontvankelijk voor vriendelijkheid. Dit merken wij ook als de kinderen in groepsverband van school naar De Bengels lopen. De oudere kinderen voelen zich verantwoordelijk voor de groep en vinden het ook erg leuk om bijv. de bolderkar met daarin de jongste kleuters te duwen. Ook hebben ze niet meer zo'n behoefte om te laten zien dat ze zelf wel iets kunnen, maar willen wel graag imponeren en de baas spelen. Zij hebben een groot vertrouwen in zichzelf en in anderen en ze hebben een groot aanpassingsvermogen.

6.3 De creativiteitsontwikkeling

Hierbij wordt niet alleen gedacht aan de creativiteit zoals tekenen of poppenkastspel. Kinderen dienen gestimuleerd te worden zelf oplossingen te zoeken, van gewone regels af te wijken en zelf nieuwe regels te vinden of bestaande regels zelf te ontdekken. Het kind leert (nieuwe) oplossingen te vinden voor problemen die het in het dagelijkse leven tegenkomt. Dit proberen we door bijv. opdrachten te geven waarbij meerdere oplossingen gezocht kunnen worden, kinderen zelf te laten nadenken over oplossingen en open leersituaties te creëren. Dit komt vaak tot uiting als de kinderen na schooltijd aan tafel zitten om wat te drinken en fruit te eten. Zij krijgen dan de kans hun verhaal te vertellen, waardoor het mogelijk is om over een bepaald onderwerp verder in detail te treden. Vaak volgen er dan spontane reacties van de andere kinderen.

Kleuters leren al doende. Tijdens hun spel, in een groepsactiviteit of wanneer ze zelfstandig bezig zijn. We vinden het belangrijk dat er veel gevarieerde materialen aanwezig zijn. Die prikkels zijn nodig om hun motoriek te verfijnen, om hun woordenschat uit te breiden en hen goed te leren spreken, om sociale vaardigheden uit te bouwen en om hun creativiteit te vergroten. Ook wordt de creativiteit van de kleuter gestimuleerd en ontwikkeld door met veel verschillende materialen te werken en de behendigheid door te knippen – plakken – verven – vouwen – kleien – knutselen - borduren te vergroten.

6.4 Taalontwikkeling

De taalontwikkeling van een kleuter maakt een sterke groei door. Kleuters van 4 jaar kennen al ongeveer 1500 woorden. Rond 5 jaar is dat al zo'n 2000 woorden. Belangrijke woorden zoals de eigen naam kent de kleuter nu. Het kind kan dan bovendien al hele zinnen zeggen van meer dan 6 woorden en maakt steeds ingewikkelder zinnen. Vanaf het vijfde jaar begint het kind vaak de geschreven taal te ontdekken. Kinderen vinden het dan spannend om letters te tekenen. Belangrijk in deze fase is dat je:

- oogcontact hebt en het kind aanmoedigt,
- je woorden ondersteunt met lichaamstaal,
- zelf duidelijk, correct en rustig spreekt,
- geduldig luistert,
- liedjes met hen zingt en verhalen en rijmpjes vertelt.

6.5 De ontwikkeling van de zintuigen

De kleuter gaat verder met het ontwikkelen van de zintuigen door het aanleren van kleuren en vormen of door te luisteren naar muziek en geluiden. Ook het luisteren (dat houdt meer in dan horen), de tastzin (diverse materialen: ruw – zacht – hard – glad), reuk en smaak worden beter ontwikkeld. Bij de zintuiglijke ontwikkeling scheidt de PM'er de situatie die de belangstelling van de kleuter trekt. Zo krijgt de kleuter de gelegenheid om al het bekende en onbekende materiaal goed te onderzoeken. In de BSO ruimte is veel materiaal aanwezig waarmee gewerkt wordt aan de visuele en auditieve waarneming.

Visuele ontwikkelingsmaterialen:

- Kleine verschillen (kritisch) waarnemen,
- Richtingen waarnemen.

Auditieve ontwikkelingsmaterialen:

- Gehoorkokers,
- Muziekinstrumenten,
- Klank-rijmoefeningen,
- Gehoorspelletjes met geluiden.

Tast ontwikkelingsmaterialen:

- Spelen met de zand- watertafel,
- Voelen van verschil in materialen (kleien, verven, enz.).

Maar bij elk thema de kinderen situaties en materialen laten ervaren is van groot belang om hun wereld uit te breiden en hen de betekenis laten te ervaren.

6.6 De cognitieve ontwikkeling

Een kleuter kan al wel vormen, kleuren en voorwerpen op grootte selecteren. Hij kan het echter nog niet verwoorden waarom hij dat zo doet.

Een kleuter weet ook wat wel en wat niet mag door het ontwikkelen van een geweten. De kleuter weet wel zo'n beetje hoe het hoort, maar algemene principes die hiermee samenhangen begrijpt hij nog niet. De kleuter is ook nog sterk egocentrisch: hij beschouwt de wereld vanuit zijn eigen perspectief. De realiteit en de enorme fantasie die de kleuter heeft kan hij nog niet van elkaar onderscheiden.

Het kind handelt nog intuïtief. Hij ziet begin- en eindresultaat, maar snapt niet hoe het van het begin naar het eind kwam.

Een kleuter kan ook dingen met elkaar combineren en zelf oplossingen voor problemen bedenken.

6.7 De morele ontwikkeling

Wanneer kinderen naar school gaan, wordt hun sociale leven meestal flink uitgebreid. Zij komen steeds vaker in aanraking met leeftijdsgenoten. Werd voor die tijd het morele gedrag sterk door de opvoeders beïnvloed en gestuurd, nu zal het kind ook zijn eigen weg moeten vinden in de omgang met

leeftijdsgenoten. De morele ontwikkeling vindt vanaf deze leeftijd dan ook vooral plaats in de omgang met leeftijdsgenootjes, met name in het spel, bij conflicten, tijdens samenwerking of met vaardigheden als eerlijk delen. Deze onderlinge relaties geven een morele boodschap door die veel verder reikt dan welke boodschap van een opvoeder dan ook. De omgang met leeftijdsgenoten is daarom ook erg belangrijk wanneer het kind bij ons naar de BSO gaat. De leiding van de BSO kan daarom een belangrijke ondersteunende en sturende rol spelen in dit proces.

De kleuter weet ook wat wel en wat niet mag. Hij kent het verschil tussen goed en kwaad. Hier zien we dus het begin van de vorming van het geweten.

7. De ontwikkeling van 6- tot 12-jarigen

7.1 De ontwikkeling van de motoriek

In deze leeftijdsfase heeft het kind een goed en harmonieus gebouwd lichaam. De verhoudingen zijn goed, de coördinatie is prima en ook met het uithoudingsvermogen zit het goed. Sportief gezien vormen deze jaren een optimale leerperiode. Dit geldt voor zowel de grove als de fijne motoriek. De verschillen tussen jongens en meisjes worden steeds groter. Jongens worden sterker en krijgen een groter uithoudingsvermogen dan meisjes. Vanaf ongeveer 11 jaar zijn de meisjes daarentegen groter, omdat bij hen de groeispurt eerder begint dan bij jongens.

7.2 De sociaal-emotionele ontwikkeling

Wat betreft de sociale ontwikkeling valt op dat samenwerking nu goed mogelijk is. Het schoolkind heeft zicht op wat wel en niet goed kan, en ook op wat anderen wel en niet goed kunnen. Dat maakt dat het kind nu begrijpt wat in sociaal opzicht van hem/haar verwacht wordt.

De emotionele ontwikkeling laat een toenemende zelfstandigheid zien. Het kind op de basisschool kan de omgeving van de veilige, beschermde gezinssituatie naar de grote, drukke basisschool aan. Maar tegelijk is het kind in deze fase, zeker het jonge kind, nog kwetsbaar; bijv. wanneer het gepest wordt, of wanneer het leren niet goed gaat.

Op deze leeftijd zijn kinderen er erg gevoelig voor om iets te moeten doen wat ze niet willen; ze willen niet uit de toon vallen. Kinderen die worden gepest, zijn vaak net even anders dan andere kinderen. Een gekke naam, dik zijn, rare kleren aan hebben; het is vaak de oorzaak van veel kinderzorgen.

Als PM'er is het dan belangrijk dat dit te signaleren en bespreekbaar te maken. Een moment om bijv. over pesten te praten, als een kind hiermee komt, is wanneer ze met z'n allen aan tafel zitten na schooltijd. De PM'er kan hier dan op inspringen als een kind dit in de groep ter sprake brengt.

7.3 De creativiteitsontwikkeling

Creatieve kinderen hebben veel fantasie en kunnen van alles maken. Tekenen, knutselen en muziek zijn bij uitstek geschikt om deze ontwikkeling te stimuleren. Creatief betekent letterlijk: "iets nieuws maken". Zo wordt er bij de BSO met verschillende materialen en technieken gewerkt zodat het kind veel verschillende ervaringen opdoet. Hierdoor leren de kinderen zich op hun eigen persoonlijke manier uiten. Als PM'er probeer je ook de kinderen uit te dagen door steeds ingewikkelder knutselwerkjes te zoeken. Kinderen in deze leeftijdscategorie vinden het over het algemeen erg leuk om creatief bezig te zijn. Niet alleen in het knutselen, maar ook in het zelf bedenken van

spelletjes. Kinderen leren ook zelf problemen op te lossen en zijn hier ook erg creatief in.

7.4 Taalontwikkeling

De woordenschat neemt bij basisschoolkinderen toe en de zinnen worden complexer. De wijze waarop in de directe omgeving gepraat wordt en de taalontwikkeling gestimuleerd wordt, heeft hier grote invloed op.

7.5 De cognitieve ontwikkeling

Bij de peuter en de kleuter speelt de fantasie rol een grote rol in het denken. Bij de schoolkinderen is dit niet meer het geval en we spreken hierbij van realiteit denken. Een kind ziet op de televisie kinderen honger lijden, het ziet dat mensen en landen in oorlog zijn, zodoende kan het kind ook niet meer fantasie ideeën hebben. Soms komen kinderen met angstaanjagende vragen uit bed. Ook een rol hierin is dat de kinderen in de naaste omgeving dingen meemaken zoals: "Jan is geadopteerd", "Karels moeder is overleden", "Nico zijn ouders zijn gescheiden" etc. De schoolkinderen worden ook prestatie gericht; ze willen beter zijn dan de anderen. De kinderen vinden het ook fijn als de inzet die zij geven wordt beloond. Het kind is zeer leergierig en prestatief. Het wedstrijd element speelt in deze fase een heel belangrijke rol. Het denken wordt ook meer abstract. Heeft de kleuter bij het tellen nog zijn vingers of appels nodig, een 9 jarig kind rekent vlot uit het hoofd. Dit zie je terug bij bijvoorbeeld het bouwen met Knexx of Lego. Het kind is dan in staat om van een voorbeeld op papier iets met Knexx of Lego na te bouwen. Tenslotte is het opvallend dat het schoolkind zich veel beter kan concentreren dan de peuter en de kleuter.

7.6 De morele ontwikkeling

De kinderen in deze leeftijdsfase laten zich sterk leiden door het motto: "Voor wat hoort wat". Vindt een vijfjarig kind het nog de normaalste zaak van de wereld dat de ouders de baas zijn, een zevenjarige kan dat heel lastig vinden. Ouders kunnen niet zomaar allerlei dingen opleggen. Er is sprake van een beginnend functioneren van een eigen geweten. Kinderen worden zelfstandiger. Ouders kunnen kinderen in deze fase aanspreken op eigen keuzes en vragen om rekening te houden met anderen. Doordat het nog wel moeilijk is allerlei argumenten te overwegen en situaties van meerdere kanten te bekijken, hebben ze een zwart-wit kijk op vele situaties. Deze kinderen leven 'naar de letter van de wet'. "Hij heeft meer dan ik" of "Waarom moet ik alweer helpen met de afwas en waarom hoeft Anna niet te helpen?" Deze kinderen eisen een eerlijke behandeling en vergelijken zichzelf voortdurend met een ander. Bekend zijn de vele ruzies en jaloeziegevoelens in het gezin. "Dat is niet eerlijk", is een veel gehoorde kreet bij deze kinderen.

8. Leidinggeven aan kinderen

De BSO is van en voor kinderen. Zij worden waar mogelijk betrokken bij de planning van activiteiten. Er wordt rekening gehouden met de interesses en signalen van de kinderen. Is er bijv. een belangrijke voetbalwedstrijd dan wordt hierop ingesprongen. Kinderen zijn niet verplicht om aan activiteiten deel te nemen, met uitzondering van uitstapjes met de hele groep. Of het moet mogelijk zijn om de groep qua leidster kind ratio en qua veiligheid te

splitsen. Wel zal getracht worden om de kinderen te motiveren om mee te gaan doen b.v. een kind dat veel binnen speelt zal getracht worden te motiveren om een keer aan een sport/spel activiteit buiten deel te nemen. Verantwoordelijkheid dragen voor het speelgoed draagt bij tot het creëren van het groepsgevoel. Ook wordt na het spelen gezamenlijk opgeruimd (vanaf ongeveer 17.30 uur).

Waar nodig of gevraagd begeleidt de PM'ers de kinderen in het zoeken naar of het uitoefenen van een activiteit. Als één kind binnen wil spelen en de rest buiten, probeert de leidinggevende het kind over te halen om buiten te gaan spelen. Dan is de leidinggevende ook buiten te vinden om toezicht te houden of eventueel met een spel mee te doen. Dit is mede afhankelijk van de leeftijd van het kind. Wanneer een kind al wat ouder is en prima alleen binnen kan spelen, is het geen probleem dat dit kind even alleen is.

Elk kind op de BSO is anders. "Anders zijn" komt niet alleen door verschil in culturele achtergrond maar ook door andere gewoonten thuis of verschillen in uiterlijk. De PM'er ziet erop toe dat kinderen geen negatieve opmerkingen maken over elkaar. Maar dat ze elkaar accepteren en respecteren. De houding van de PM'er is mede bepalend voor de sfeer in de groep.

9. Huisregels

Regels zijn nodig om kinderen duidelijkheid te bieden. Dit levert een gevoel van veiligheid voor de kinderen op. Iedereen weet wat van hem verwacht wordt. Regels zijn belangrijk omdat het kind de grenzen van de regels probeert af te tasten en ervaart wat er gebeurt als hij de grenzen overschrijdt. Door kinderen aan te spreken op wat zij doen, leren zij de consequenties van hun gedrag kennen.

Regels die gelden op BSO De Bengels zijn:

- niet pesten,
- elkaar geen pijn doen,
- niet rennen of duwen,
- niet met speelgoed gooien,
- handen wassen voor het eten,
- tijdens het eten aan tafel blijven zitten,
- tijdens het eten niet naar het toilet gaan,
- aan tafel blijven zitten totdat alle kinderen uitgegeten zijn,
- aan tafel luisteren naar elkaar en niet door elkaar praten/roepen*,
- eerst een boterham met gezond beleg eten en daarna iets naar keuze,
- niet boeren aan tafel;
- direct na school handen wassen en aan tafel gaan zitten om gezamenlijk fruit te eten en iets te drinken,
- jassen in de luizencape en tassen aan de kapstok hangen,
- in overleg met de PM'ers mogen kinderen naar het andere schoolplein, zie ook afspraken formulier.

10. Pesten

Door een sfeer te creëren waarin verschillen geaccepteerd worden, gaan kinderen makkelijker om met het anders zijn. Op de BSO mag niet worden gepest. De PM'er heeft de taak hierop toe te zien.

Iemand van zijn fiets aftrekken kan plagen zijn, maar ook pesten. Het is plagen wanneer de kinderen aan elkaar gewaagd zijn; de ene keer doet de één iets onaardigs, de volgende keer de ander. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Door elkaar te plagen leren kinderen met conflicten om te gaan. Het hoort bij het groot worden.

Pesten is wel bedreigend en het gebeurt niet zomaar een keer, maar telkens weer, soms gedurende een jaar of nog langer. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een bedreigende manier. De pestkop misbruikt zijn macht: het slachtoffer wordt geslagen, uitgescholden, vernederd, gekleineerd. Vaak is er een groepje kinderen dat meedoet met de pestkop, dit zijn de meelopers.

Naast deze openlijke vormen van pesten komen ook vormen van pesten voor die niet direct zichtbaar zijn, bijv. het buitensluiten van een kind.

Om pesten te voorkomen is het belangrijk alle partijen aan te spreken. Degene die pest moet leren wat de gevolgen zijn voor de ander. Degene die gepest wordt kan worden geholpen weerbaarder te worden. Hoe assertiever een kind is, hoe minder het wordt gepest. Het is belangrijk dat kinderen leren zeggen wat zij niet leuk vinden en leren opkomen voor zichzelf en anderen. Wanneer een PM'er signaleert dat er wordt gepest, dan wordt dit besproken met de andere leidinggevenden en daarna eventueel met de betreffende ouders.

11. Omgaan met je eigen lichaam

De verantwoordelijkheid voor seksuele voorlichting ligt grotendeels bij de ouders. De leidinggevende gaat kort in op vragen die gesteld worden. Zij raden kinderen eventueel aan met hun ouders te praten.

12. Omgaan met radio, televisie en computer

Deze apparaten zijn niet meer weg te denken, ze zijn niet meer te verbannen in deze tijd. Binnen onze kinderopvang gelden regels voor het aanstaan van radio, televisie en computer

Op de BSO wordt door de kinderen gebruik gemaakt van de computer. Het gebruik hiervan is wel beperkt; de kinderen worden zoveel mogelijk gestimuleerd andere activiteiten te kiezen. De computer mag dan ook alleen aan als het slecht weer is en wanneer het is overlegd met één van de PM'ers. Om computer en internet op een juiste en verantwoorde manier te laten gebruiken door de kinderen, hebben we een aantal gebruiksregels opgesteld, in samenspraak met de kinderen. Die regels bevinden zich naast de computer, zodat een kind zich er ten alle tijden bewust van kan zijn.

Regels voor het gebruik van de computer:

- de kinderen die achter de computer gaan, moeten in het logboekje hun naam, de datum en het tijdstip van computeren opschrijven,
- kinderen die huiswerk moeten maken op de computer, gaan voor op de andere kinderen,

- Het kind overlegt altijd eerst met één van de PM'ers of het achter de computer mag,
- er mogen maximaal twee kinderen tegelijk achter de computer,
- niet eten en drinken achter de computer,
- het geluid van de boxen mag precies zo hard, dat de kinderen nog normaal tegen elkaar kunnen praten,
- Mocht er per ongeluk een site tevoorschijn komen die niet bedoeld is voor kinderen, laat die dan niet aan andere kinderen zien, maar roep één van de PM'ers erbij,
- een kind mag geen gegevens van andere kinderen wissen,
- een kind mag geen email- of adresgegevens achterlaten op een website,
- als een kind zich niet aan bovenstaande regels houdt, mag deze de komende twee weken niet achter de computer.

13. Ongelukken en calamiteiten

Op elke locatie is tenminste één persoon opgeleid tot bedrijfshulpverlener. 'De Boerderij' biedt de groepsleiding een basiscursus kinder- EHBO aan met jaarlijks een herhalingscursus. Elke locatie heeft een eigen ontruimingsplan, dat enkele keren per jaar wordt geoefend. Gebeurt er toch een "ongelukje" met één van de kinderen, dan dient het ongevallenformulier door de betreffende PM'er te worden ingevuld en aan de leidinggevende te worden verstrekt. Aan de hand hiervan wordt bekeken of actie moet worden ondernomen.

14. Ziektebeleid

Uit dezelfde GGD-map worden richtlijnen gehanteerd t.a.v. het omgaan met zieke kinderen en het al dan niet weren van zieke kinderen. Ouders krijgen zowel mondeling als schriftelijk (brochure met huisregels) informatie over het ziektebeleid, zodat ze er op voorbereid zijn dat in de volgende gevallen hun kind opgehaald moet worden of niet kan komen:

- als het kind te ziek is om aan het dagprogramma mee te doen,
  - als de verzorging te intensief is voor de PM'er,
  - als het kind de gezondheid van andere kinderen in gevaar brengt.
- (Zie ook protocol *Omgaan met zieke kinderen.*)

15. Medicijnverstrekking

Wanneer door een ouder gevraagd wordt een medicijn te verstrekken dat op doktersrecept is verkregen, dient formulier F13 '*Overeenkomst gebruik medicijnen*' ingevuld en ondertekend te worden. Het is belangrijk om bij een medicijn waar het kind nog onbekend mee is zijn of haar reactie goed in de gaten te houden. Medicijnen worden alleen gegeven wanneer het in de originele verpakking zit met kind gegevens en houdbaarheidsdatum erop. De pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van kinder-EHBO diploma en weten hoe te handelen. Bij twijfel bespreken met leidinggevende. Het formulier wordt vernietigd door de pedagogische medewerk(st)er wanneer het medicijn niet meer hoeft te worden gegeven.

16. Kinderen met een handicap

Kinderen met een handicap kunnen gebruik maken van onze opvang. Allereerst vindt een gesprek plaats met de ouder(s) en eventueel begeleidende hulpverlener(s) om de situatie in te schatten. Een kind met een beperking mag niet "het probleem" van de groep worden maar moet juist een meerwaarde bieden voor zowel in eerste instantie het kind met de beperking zelf als de groep. Daarna vindt overleg plaats met het team en uiteraard de betreffende PM'er. Wanneer iedereen binnen het team akkoord gaat kan worden overgegaan tot plaatsing.

Indien de handicap van dien aard is dat extra aandacht aan het kind moet worden besteed, zal de ouders gevraagd worden om een PGB (Persoonsgebonden Budget). Ongeveer eens per drie maanden wordt de stand van zaken met betrekking tot het kind met de betrokken ouders doorgenomen. Bij de buitenschoolse opvang is dit afhankelijk van de aard van de handicap.

16.1 Talenten van kinderen benutten

Ieder kind heeft talenten en kan voor anderen iets betekenen. Bij alle kinderen, dus ook bij kinderen met specifieke behoeften, is het belangrijk na te gaan waarin het kind wel goed is en waarin het wel iets voor andere kinderen kan betekenen.

16.2 Kinderen uitleggen wat er aan de hand is

Kinderen zien het snel als een kind op een bepaald punt anders is of zich anders gedraagt dan andere kinderen. Ze stellen dan vragen ze wijzen of ze kijken. Volwassenen schrikken daarvan. Maar nieuwsgierigheid wijst bij kinderen meestal niet op een gebrek aan respect. Ze zien iets wat ze niet begrijpen. Daarom is het beter als pedagogisch medewerkers op die informatiebehoefte ingaan en kinderen in de groep eenvoudig en duidelijk uitleggen wat er met een bepaald kind is. Dit is niet altijd gemakkelijk. Overleg hierin met de ouders of als het kind zelf zo oud is met het kind zelf. Als kinderen iets opvalt aan een ander kind, komen ze met allerlei vragen. Laat je dan vooral leiden door de vraag zelf en door wat de ouders en kind erover willen vertellen. Geef geen extra informatie over iets waar het vragende kind niet om gevraagd heeft. Mocht het kind meer vragen hebben, dan zullen ze deze zelf wel stellen.

16.3 Kinderen leren omgaan met reacties op hun beperking

Bijna alle kinderen worden af en toe gepest, maar kinderen met specifieke behoeften lopen hierop meer risico. Pesten kan bij hen ook harder aankomen, omdat het kind zich misschien toch al onzeker voelt. Kinderen met een beperking leren geleidelijk onder ogen te zien dat ze sommige dingen nog niet kunnen, minder goed kunnen of nooit zullen kunnen. Ze leren ook om te gaan met reacties van andere kinderen op hun beperking.

16.4 Niet te veel beschermen, wel eerlijk zijn

Het is belangrijk kinderen met specifieke behoeften niet te veel te beschermen. Je helpt een kind met een beperking vooral door eerlijk en rechtvaardig te zijn.

Pesten mag nooit. Het mooiste is als het kind het zelf op kan lossen maar lukt dit niet dan kun je als pedagogische medewerk(st)er hierbij ondersteunen.

17. Verschillende culturen binnen de kinderopvang

Alle kinderen en ouders zijn welkom bij BSO De Bengels'. Verschillen binnen een groep worden als verrijking beschouwd. Bij tweetaligheid wordt bij De Bengels met het kind Nederlands gesproken. De aanpak van de taalontwikkeling van een tweetalig kind wordt afgestemd met de ouders.

18. Het vierogenprincipe

De Commissie Gunning deed in haar rapport in 2011 naar aanleiding van de Amsterdamse zedenzaak een aantal aanbevelingen om misbruik in kinderdagverblijven zoveel mogelijk te voorkomen. Een van deze aanbevelingen betreft het vierogenprincipe. De bedoeling van het vierogenprincipe is dat kinderen in een kinderopvang zoveel mogelijk in het zicht of het gehoorveld zijn van meer dan één volwassene. Op deze wijze wordt de kans op seksueel misbruik, maar ook andere vormen van kindermishandeling sterk teruggedrongen.

Het vierogenprincipe is opgenomen in het Convenant Kwaliteit kinderopvang en stelt het verplicht voor de kinderopvang. Voor de buitenschoolse opvang is er geen verplichting, daar het om kinderen gaat van 4 jaar en ouder. Echter kinderopvang 'De Boerderij' treft ook maatregelen op de buitenschoolsopvang. De invulling van het vierogenprincipe binnen 'De Boerderij', waaronder BSO De Bengels (en hierna te noemen 'De Boerderij') ook valt, is tot stand gekomen in samenwerking met de centrale oudercommissie en het gehele team van Kinderopvang de 'Boerderij'.

18.1 Definitie vierogenprincipe

De commissie Gunning geeft de volgende definitie: 'In een kinderopvang moeten er altijd twee volwassenen zijn, die de groep kunnen zien of eventueel kunnen horen'. De commissie geeft tegelijkertijd een nuancering aan: 'Zo wil de commissie niet zo ver gaan om als bijvoorbeeld een deel van de kinderen slaapt en een ander deel niet, een bezetting van twee volwassenen in de slaapruijnte en twee in de groepsruimte verplicht te stellen'.

18.2 Visie van 'De Boerderij' en BSO De Bengels om kindermishandeling te voorkomen

De kans op kindermishandeling tot een absoluut minimum beperken is van groot belang. Het vierogenprincipe is hierbij een belangrijk instrument. De commissie geeft aan dat iedere kinderopvang de mogelijkheid heeft om te zoeken naar eigen verantwoorde oplossingen. Ook al geldt het vierogenprincipe niet voor een buitenschoolse opvang, wij vinden het van belang ook hier aandacht te besteden aan het vierogenprincipe. Daarom heeft kinderopvang 'De Boerderij' en Buitenschoolse opvang De Bengels gekeken naar maatregelen om kindermishandeling binnen de buitenschoolse opvang te voorkomen.

Wat doen we hieraan bij de De Bengels?

- Het creëren van een open aanspreekcultuur in het team. Hiervoor is aandacht in de dagelijkse begeleiding, werkbegeleiding en teamvergaderingen.
- Dagelijks is er een leidinggevende aanwezig. Deze fungeert ook als aandachtsfunctionaris kindermishandeling.
- Training van medewerkers in herkennen van signalen van kindermishandeling.
- Navolgen van meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Deze code bevat ook een protocol hoe om te gaan wanneer er een vermoeden is van kindermishandeling door een medewerker.
- zorgvuldige selectie van nieuw personeel en het natrekken van referenties.
- Het opvragen van een Verklaring Omtrent Gedrag voor aanstelling en aanvang van werkzaamheden. Dit geldt voor pedagogische medewerksters, groepshulpen, stagiaires en directie.
- In 2013 is er voor iedereen die binnen BSO De Bengels werkt een nieuwe VOG aangevraagd. De VOG van medewerkers in de kinderopvang worden continu gecontroleerd op strafbare feiten.

Om dit te realiseren, worden bestanden van gemeenten, UWV en Kamer van Koophandel aan elkaar gekoppeld (besluit continue screening). Vanaf 1 maart 2018 worden de bestanden niet meer gekoppeld, maar is er een register gereed.

18.3 Volwassen ogen en oren

Welke volwassenen hebben een rol bij het vierogenprincipe?

- Pedagogisch medewerksters
- De oudercommissie: zij hebben een belangrijke rol in het meedenken en adviseren ten aanzien van het beleid van de kinderopvang in deze.
- Ouders
- Overige medewerkers zoals leidinggevende, stagiaires, groepshulpen, administratief medewerkster.

Pedagogisch medewerksters

Pedagogisch medewerksters zijn op de hoogte van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld én zij handelen hiernaar. Zij doen direct een beroep op de vertrouwenspersoon mochten zij zich om wat voor een reden dan ook belemmerd voelen om signalen van zorg met hun leidinggevende te kunnen bespreken.

Ouders

Ouders worden geïnformeerd via het pedagogisch beleid, de huisregels en de website over het vierogenprincipe. Ouders melden signalen van zorg bij een leidinggevende die fungeert als aandachtsfunctionaris kindermishandeling. Mochten zij zich om wat voor redenen dan ook belemmerd voelen om signalen van zorg te uiten bij de leidinggevende dan kunnen zij zich wenden tot het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).

Overige medewerkers en stagiaires

Overige medewerkers en stagiaires tellen hun leidinggevende direct op de hoogte mochten zij in een situatie belanden waarin zij alleen staan zonder toezicht van anderen. Zij doen direct een beroep op de vertrouwenspersoon

mochten zij zich om wat voor reden dan ook belemmerd voelen om signalen van zorg met hun leidinggevende te kunnen bespreken.

18.4 Vierogenprincipe op de buitenschoolse opvang

Hieronder staat het vierogenprincipe door de dag heen op de buitenschoolse opvang. Hierbij maken we onderscheid tussen schoolweken en vakantie-opvang (Pedagogisch medewerksters is P.M.).

Vierogenprincipe schoolweken

	P.M. 1	P.M. 2	Groepshulp	Ouders	Overige medewerkers
7:30-8:15 (voorschoolse opvang)	x			x	
14:00-18:00 (naschoolse opvang)	x	x	x	x	

Vierogenprincipe vakantie-opvang

	P.M. 1	P.M. 2	Groepshulp	Ouders	Overige medewerkers
7:30- 8:45	x			x	
8.45- 16:45	x	x	x		
16.45 – 18.00		x	x	x	

Voor de vakantie-opvang geldt een afwijkend rooster voor de pedagogisch medewerkers. Afhankelijk van het aantal kinderen worden er meer of minder pedagogisch medewerkers ingezet. 1 pedagogisch medewerkster begint altijd om 7.30 uur en werkt tot 16.45 uur en 1 pedagogisch medewerkster begint altijd om 8.45 uur tot 18.00 uur. Afhankelijk van het aantal kinderen kunnen er meer pedagogisch medewerksters werken. Op woensdag en vrijdag kan het voorkomen dat slechts één pedagogisch medewerkster aanwezig is gezien het lage aantal kinderen. In dit geval staat een pedagogisch medewerkster en/of leidinggevende vanuit kinderopvang 'De Boerderij' achter de hand indien nodig bij eventuele calamiteiten.

In de praktijk zijn medewerkers op de buitenschoolse opvang echter slechts korte momenten alleen. Indien dit niet zo is zal er net als op 'De Boerderij' regelmatig onvoorspelbaar qua timing een controleronde plaatsvinden.

19. Inschakelen achterwacht

De achterwachten bestaan uit Anoeek Kroeze, Irma Lohuis, Jacqueline Hendriksen, Jolande Hutten en Harry Lohuis. Deze kunnen ingezet worden bij elke calamiteit (dus ook bij ziek worden kind of ziek worden PM'er enz.), maar bij ontruimen altijd inschakelen. Zie ook Brochure BSO Calamiteiten pagina 14 en het Ontruimingsplan punt 2.4.